



การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) : บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อ
การจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ
**School - Based Management (SBM) : Roles of Parent Networks
in Education Management of Kobkarnsuksa Foundation School**

จूरืพร ดุคหลั้ม
Jureporn Duklim

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration
Prince of Songkla University**

2554

ชื่อสารนิพนธ์ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) : บทบาทของผู้ปกครอง
เครือข่ายต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ
ผู้เขียน นางสาวจุรีพร ดุกหลิม
สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) : บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายที่คาดหวังต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา 4) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ โดยศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน 6 ด้านประกอบด้วย ด้านงานวิชาการ ด้านงานธุรการและการเงิน ด้านงานบุคลากร ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านงานอาคารสถานที่และด้านงานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองเครือข่าย (คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง) จำนวน 135 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านงานวิชาการ ผู้ปกครองเครือข่ายมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลางและมีความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก
2. ด้านงานธุรการและการเงิน ผู้ปกครองเครือข่ายมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อยและมีความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านงานบุคลากร ผู้ปกครองเครือข่ายมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลางและมีความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านงานกิจการนักเรียน ผู้ปกครองเครือข่ายมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลางและมีความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก

5. ด้านงานอาคารสถานที่ ผู้ปกครองเครือข่ายมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลางและมีความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก

6. ด้านงานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชน ผู้ปกครองเครือข่ายมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลางและมีความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก

7. บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวังตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนแตกต่างกัน

8. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองเครือข่ายด้านเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ เขตที่พักอาศัยและความสัมพันธ์กับนักเรียน กับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียนที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวังไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอายุและอาชีพกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียนที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวังแตกต่างกัน

ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาคือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุมหรือทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน ขาดความรู้ความเข้าใจและการประสานงาน กับทางโรงเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ไม่ยอมรับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเครือข่าย และการจัดการศึกษาโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการเป็นส่วนใหญ่ผู้ปกครองเครือข่ายเป็นเพียงแค่ผู้รับทราบ ข้อเสนอแนะคือ ทางโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเครือข่ายได้แสดงความคิดเห็น วางแผน เสนอแนะแนวคิด ร่วมปฏิบัติจริง ยอมรับความคิดเห็นและหาข้อยุติร่วมกันในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆร่วมกัน นอกจากนี้ควรสร้างความเข้าใจร่วมกันในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

Minor Thesis Title School-Based Management (SBM): Roles of Parent Networks in
Education Management of Kobkarnsuksa Foundation School
The Author Jureeporn Duklim
Major Program Master of Public Administration
Academic Year 2011

Abstract

The purpose of this research was 1) to study School - Based Management (SBM) : Roles of parent networks in Education Management of kobkarnsuksa Foundation School under. The office of the Private Education Commission, 2) to study compare the opinions of role and participation in real practice and expected level of parent networks in education management of kobkarnsuksa Foundation School under. The office of the Private Education Commission, 3) to study compare the opinions of personal factors and roles of Parent networks in Education Management of kobkarnsuksa Foundation School under. The office of the Private Education Commission, 4) to study the problems and the obstacles concerning roles of Parent networks in Education Management of kobkarnsuksa Foundation School under. The office of the Private Education Commission. The study covered 6 aspects of administration : Instruction and Cumculurn, Administration Affairs and Finance, Personnel, Internal Affairs, Buildings, Information and Community Relations.

The subjects of this study were 135 Parent networks. The research tool employed in this study were check - list questionnaires, and rating scale questionnaires.

The data were analyzed by percentage, means, standard deviation and t - test (Independent sample t - test)

The finding from the study indicate that :

1. In terms of Instruction and Cumculurn, parent networks participated in school activities in the middle level. However, they had expectation to taking part in activities at a higher level.

2. As for Administration Affairs and Finance, parent networks had lower participation of school activities but they had an expectation of getting involved in the activities at a middle level.

3. In terms of Personnel, parent networks participated in school activities at a middle level but they had an expectation to joining these activities at a middle level.

4. According to school internal affairs, parent networks participated in school activities at a middle level. However, they had an expectation to play an important role in these activities at a higher level.

5. In terms of Buildings, parent networks participated in school activities at a middle level but their expectation was the same as above.

6. As for the Information and Community Relations, the participation of parent networks in school activities were as a middle level. Nevertheless, they had an expectation to take part in these activities at a higher level.

7. Both role and participation in real practice and expected level of parent networks in education management of school were different in all integrative and individual aspects.

8. Personal factors of parent networks was gender, status, level education, benefit, residential area and relationship with students. Accompanied by role participation in real practice and expected level of parent networks in education management of school were unlike. Age and occupation of parent networks in real practice and expected were different.

The problems and the obstacles in participation of education is the parents hasn't time to attend the meeting or do activities with the school. They don't understanding and coordination with school of the education management, don't receive the opinion or the suggestion of the parent networks. And the education management of school is the most participationner. The parent networks has the opinion, the plan, the propose idea, actual practice, receive the opinion and find a common conclusion to the

operations or the activities with together . The others will make the create a common understanding with the education management to the quality of students and link the knowledge. Adapt the applications in daily life.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) : บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีจากความอนุเคราะห์ของบุคคลหลายท่านที่ให้ความกรุณาและความช่วยเหลือ โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑามณี ตระกูลมุกดา ประธานกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางและตลอดจนให้ปรึกษาในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆจนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ที่สุด ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพจน์ โกวิทยาและผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร. คีลิน กุสสถานภาพ กรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำและปรับปรุงแก้ไขให้สารนิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อาจารย์พูนศักดิ์ เงินหมื่นที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Product and Service Solution) ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบคุณ คุณนิคม ปรีชาวีรกุล ผู้รับใบอนุญาต คณะครู และผู้ปกครองเครือข่ายโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม ร.ต.ท.หญิง นิภา ทรัพย์ที่ให้คำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้องของคำและการจัดรูปเล่มสารนิพนธ์

อนึ่ง ขอขอบพระคุณบิดานายนิกร ดุกหลิม มารดานางจรรยา ดุกหลิมและน้องสาวนางสาวจิรนุช ดุกหลิม ผู้เป็นพลังใจที่สำคัญที่สุดคอยให้กำลังใจ มอบสิ่งดี ๆ ในชีวิตมาโดยตลอด เลี้ยงดูให้เป็นคนดีของสังคมด้วยความรักยิ่งและให้การสนับสนุนในการศึกษาจนงานสารนิพนธ์สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของงานสารนิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบแต่บิดา มารดา คณาจารย์และทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในความสำเร็จครั้งนี้ด้วย

จรีพร ดุกหลิม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(3)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(8)
สารบัญ	(9)
รายการตาราง	(12)
รายการภาพประกอบ	(14)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	7
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดและทฤษฎีบทบาท	
ความหมายของบทบาท	11
ลักษณะบทบาท	13
ปัจจัยที่กำหนดบทบาท	14
การดำเนินงานตามบทบาท	15
ทฤษฎีบทบาท	16
แนวคิดและทฤษฎีความคาดหวัง	
ความหมายของความคาดหวัง	19
ทฤษฎีความคาดหวัง	20
	(9)

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา	
ความหมายของการมีส่วนร่วม	21
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการศึกษา	23
องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการศึกษา	26
ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการศึกษา	27
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา	
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา	28
แนวคิดแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามธรรมนูญ โรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ	29
แนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
กรอบแนวคิดการวิจัย	43
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	47
วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
เกณฑ์การแปลความหมาย	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของ ผู้ตอบแบบสอบถาม	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาบทบาทของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษา ตามขอข่ายการบริหารงานของโรงเรียน	56
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อ การจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวัง	74
ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของ ผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอข่ายงานของโรงเรียน	75
ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของ ผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอข่ายงานของโรงเรียน	76
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	77
สรุปผลการวิจัย	78
ผลการทดสอบสมมติฐาน	84
อภิปรายผล	84
ข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม	89
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม	95
ภาคผนวก ข. การทดสอบเครื่องมือวิจัย	104
ประวัติผู้เขียน	105

รายการตาราง

ตาราง	หน้า
1 แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา	23
2 จำนวนประชากรผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ	46
3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองเครือข่ายโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ	46
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป	52
5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานวิชาการ	56
6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานธุรการและการเงิน	59
7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานบุคลากร	61
8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานกิจการนักเรียน	64
9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานอาคารสถานที่	67
10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชน	69
11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน 6 ด้าน	72
12 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน 6 ด้าน	74
13 ผลการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียน 6 ด้าน	75

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
14 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของ ผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียน	76

รายการภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
1 บทบาท หน้าที่กับการบรรลุเป้าหมายขององค์กร	16
2 แนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	37
3 กรอบแนวคิดการวิจัย	43

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีถือเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลให้สังคมโลกเป็นสังคมแห่งการสื่อสารที่ไร้พรมแดน เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม แต่ในทางกลับกันผลจากการพัฒนาได้ก่อให้เกิดปัญหาตามมาและเป็นที่มาของปัญหาสังคมที่ดูเหมือนจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ อาทิเช่น ปัญหาอาชญากรรมโดยกลุ่มอาชญากรรมจะแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มคือ กลุ่มเกี่ยวกับทรัพย์สินเช่น ปล้น ชิงทรัพย์ กลุ่มเกี่ยวกับชีวิตเช่น ฆ่าผู้อื่น กลุ่มเกี่ยวกับเพศเช่น ช่มชู้ ค่าประเวณี และกลุ่มเกี่ยวกับอบายมุขเช่น การพนันและยาเสพติด พบว่าสถิติปัญหาอาชญากรรมโดยรวมในปี 2551 มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้น 458,188 คดี เพิ่มขึ้นจากปี 2550 จำนวน 34,935 คดีหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.25 ปัญหายาเสพติด ยาเสพติดแพร่ระบาดในพื้นที่ต่างๆ ในปี 2551 มี 202,852 คดี เฉลี่ยวันละ 513 คดี หรือในทุก 1 ชั่วโมงจะมีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดถึง 24 คดี (สมาคมนักข่าวอาชญากรรมแห่งประเทศไทย, 2552) นอกจากนี้ปัญหาสุขภาพทั้งทางกายและทางจิตก็ล้วนเป็นปัญหาที่เป็นผลพวงของการพัฒนาอย่างไม่สมดุลทั้งสิ้นปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมโทรมของสังคมในปัจจุบันปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่ประเทศไทยกำลังประสบและมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้น ทุกฝ่ายในสังคมต่างมีความเห็นตรงกันว่า แนวทางแก้ไขปัญหาที่ดีที่สุดควรแก้ที่ต้นเหตุของปัญหาคือ การสร้างฐานความรู้ให้กับคนหรือการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เพราะการศึกษาถือเป็นเครื่องมือในการสร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาประเทศและลดปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะการศึกษามีส่วนสำคัญในการแก้ปัญหาสังคมและเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถกระทำได้ด้วยการให้การศึกษาและการศึกษาที่สมบูรณ์ต้องสามารถพัฒนาคนให้มีความรู้และคุณธรรม ดังที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีมีพระราชดำรัสความว่า “ การศึกษาเป็นกุญแจสำคัญสำหรับการพัฒนามนุษย์ซึ่งควรให้มีการพัฒนาทั้งด้านจิตใจและด้านวิชาการไปพร้อมกันอย่างเหมาะสม ” (เจริญศรี พงษ์สิงห์, 2528 : 2) การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อการ

สร้างทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ส่วนท้องถิ่นและผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่รู้จักคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีคุณธรรมจริยธรรมและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหลายมาตรา ได้แก่

มาตรา 8 วรรค 4 ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรศาสนาและเอกชนจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและสนับสนุนจากรัฐ เพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา 289 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่บำรุง รักษา ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษา อบรม และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ

การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ปรับปรุงแก้ไขพุทธศักราช 2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาโดยให้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542) ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหลายมาตรา ได้แก่

มาตรา 8 (2) บัญญัติว่า การจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

มาตรา 9 บัญญัติว่า การจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้
ยึดหลัก

(2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น

(6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ
และสถาบันสังคมอื่น

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ดำเนินการ (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ
บิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐาน
ต่างๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา
รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็น
ว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษาตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน
และประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่ทำ
การประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น

มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน
และ ทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน
เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น
และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษาดังนี้

(1) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาโดย
อาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

(2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น
ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน
และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความ
เหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจ
ในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือ
ยกเว้นภาษีตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

นอกจากนี้มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ในมาตรฐานกระบวนการของกรอบการประเมินมาตรฐาน

ที่ 14 กล่าวคือ สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาโดยกำหนดตัวบ่งชี้ไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา
2. มีการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในการศึกษากับชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน
3. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชนสม่ำเสมอ
4. ผู้ปกครองกับชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา

โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่ให้บริการทางวิชาการเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของนักเรียนมีหน้าที่ให้ความรู้ ส่งเสริมและพัฒนาสมาชิกที่ดีมีประสิทธิภาพให้กับสังคม และได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองส่งบุตรธิดาเข้ามาศึกษาหาความรู้ เพราะฉะนั้นผู้ปกครองจึงควรทราบและเข้าใจการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยให้ความร่วมมือและสนับสนุนเพื่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน อันจะช่วยให้การศึกษาของบุตรหลานมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ผู้ปกครองจึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งเพราะบทบาทของผู้ปกครองที่มีต่อเด็กมิได้จำกัดเฉพาะการเลี้ยงดู อบรมบ่มนิสัยแต่บทบาทที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้ปกครองต้องพึงกระทำคือ การสนับสนุนด้านการศึกษาให้กับบุตรหลานและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาทั้งในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารทั่วไป เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการสนับสนุนส่งเสริม พัฒนาและแก้ปัญหาต่างๆเกี่ยวกับการศึกษา ถือเป็นหลักการสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพทั้งด้านวิชาการและด้านคุณธรรม จริยธรรมโดยอยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ระบุความสำคัญระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองไว้ว่า “ให้มีการประสานงานและร่วมมือกันระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือ แก้ไขและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 14) ฉะนั้นในการบริหารงานของโรงเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและผู้เรียนมีคุณภาพต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายซึ่งเปรียบเสมือนการสร้างความสำเร็จทางการศึกษา โดยเฉพาะความร่วมมือจากผู้ปกครองซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะผู้ปกครองใกล้ชิดกับนักเรียน โรงเรียนและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ตลอดทั้งมีความหลากหลายทางแนวคิด การศึกษา และอาชีพซึ่งจะส่งผลดีในการร่วมจัดการศึกษาและเสริมสร้างการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ รุ่ง แก้วแดง (2541 : 199) ให้ความเห็นว่า ในอนาคตผู้ปกครองมีการศึกษามากขึ้นจะมีโอกาสเข้ามารับผิดชอบในเรื่องการจัดการศึกษาของลูกได้มากขึ้น การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ด้วยไม่ใช่เป็นหน้าที่ของโรงเรียนแต่เพียงผู้เดียว ดังนั้นบ้านและโรงเรียนต้องมีความสัมพันธ์กัน

ปัจจุบันโรงเรียนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครองหรือผู้ปกครองเครือข่ายรวมกันเป็นคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อให้สอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ปรับปรุงพุทธศักราช 2545 และร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน รุ่ง แก้วแดง (2541 : 277) ให้ความเห็นว่า “ การจัดการศึกษาเป็นสิทธิ หน้าที่ของผู้ปกครอง ซึ่งต้องกระจายความรับผิดชอบไปให้ผู้ปกครองไม่ใช่ความรับผิดชอบของรัฐเพียงฝ่ายเดียว อย่างเช่นที่เป็นมาอยู่ในรอบร้อยปีที่ผ่านมา การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้สมาคมครู ผู้ปกครอง (Parent - Teacher Association : PTA) ในทุกสถานศึกษา เพื่อให้มีบทบาทความร่วมมือด้านวิชาการและกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น มีสิทธิ์ที่จะได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน สามารถแสดงความคิดเห็นได้ทั้งในที่ประชุมสมาคมผู้ปกครองและผ่านผู้แทนที่อยู่ในคณะกรรมการโรงเรียน วิธีนี้ผู้ปกครองและชุมชนจะมีสิทธิทางการศึกษาและมีส่วนร่วมในการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น ” การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบเครือข่ายผู้ปกครองหรือคณะกรรมการ ถือเป็น การประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม โสภณ จันทรประชุม กล่าวในการเสวนาเรื่อง ศูนย์ประสานงานเครือข่ายปกครองก้าวหน้าใหม่การพัฒนาพลังสร้างสรรค์ของครอบครัวว่า “ เมื่อมีการรวมตัวกันเกิดขึ้นของเครือข่ายผู้ปกครองทำให้เกิดการช่วยเหลือในการดูแลลูก การช่วยเหลือกันด้านนอกโรงเรียนได้ด้วย เพราะฉะนั้นหากศูนย์เกิดขึ้น มีความแน่ใจและเชื่อว่าผู้ปกครองหลายๆคนที่มีโอกาสมาทำงานในศูนย์นี้ ทุกคนมาด้วยจิตอาสา มาด้วยความเสียสละแล้วก็มีความเต็มร้อยในการทำงาน เพราะฉะนั้นศูนย์นี้จะเป็นที่แสดงความคิดเห็นแล้วก็ทำหน้าที่ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในโรงเรียน ศูนย์ประสานจะสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายผู้ปกครอง ประสานความร่วมมือร่วมใจกับผู้บริหาร ครูของโรงเรียนต่างๆส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทุกระดับชั้นให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น เป็นที่รวบรวมองค์ความรู้ที่เป็นประสบการณ์การทำงาน of เครือข่ายผู้ปกครอง หลายๆโรงเรียนที่ผ่านมาแล้วถ่ายทอดประสบการณ์และองค์ความรู้ด้านการพัฒนาเครือข่าย ด้านครอบครัว ด้านวิชาการแล้วที่สำคัญจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้ผู้ปกครองประสานความร่วมมือกับองค์กรภาคีต่างๆ ไม่จำเป็นต้องเป็นเฉพาะโรงเรียนอย่างเดียวเป็นองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อให้การศึกษาพัฒนาก้าวหน้าไกลมากยิ่งขึ้น ” (โสภณ จันทรประชุม, 2551) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังได้มีการผลักดันการร่างระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง พุทธศักราช 2551 เพื่อให้การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) แต่ทางปฏิบัติพบว่า โรงเรียนและผู้ปกครองมีความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาแตกต่างกันยังขาดแนวทาง

ปฏิบัติการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งยังไม่ทราบถึงบทบาทและความต้องการ ผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษา แม้รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้ผู้ปกครองและท้องถิ่นเข้ามามี บทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แต่ในทางปฏิบัตินโยบายดังกล่าวยังไม่สามารถ ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยมาก เนื่องจากไม่มีเวลาจะเข้ามามีส่วนร่วมต้องทำงานนอกบ้านทั้งสองคน ขาดความรู้ความเข้าใจใน การจัดการเรียนการสอน

จากปัญหาและความเป็นมาดังกล่าว โรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ สังกัด สำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา เป็นอีกหนึ่งสถานศึกษาที่ให้ ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แต่ในทางปฏิบัติยังขาดการมีส่วนร่วมอย่าง เป็นรูปธรรม ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนและรับผิดชอบงานด้านสัมพันธ์ชุมชน มีความสนใจที่จะ ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนกอบกาญจน์ ศึกษามูลนิธิ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้ปกครองเครือข่ายมีบทบาทและมี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริง ตลอดทั้ง เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรมจริยธรรมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายที่ปฏิบัติจริงกับ บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายที่คาดหวังต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย ต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหาร การศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา
4. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครอง เครือข่ายต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิสังกัดสำนักงานคณะ กรรมการบริหารการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา

สมมติฐานการวิจัย

1. บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิอยู่ในระดับปานกลาง
2. บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายที่คาดหวังต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิแตกต่างกัน
3. ผู้ปกครองเครือข่ายที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ เขตที่พักอาศัยและความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนต่างกันจะมีบทบาทต่อการจัดการศึกษาแตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบบทบาทการของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
2. เป็นแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) : บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาเป็นการวิจัยเชิงสำรวจมุ่งศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษา โดยมีขอบเขตดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา จำนวน 1,675 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2553)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองเครือข่ายโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ (คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง) จำนวน 135 คน ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง

หรือตามความเหมาะสม (Judgmental of purpose sampling) จากผู้ปกครองเครือข่ายหรือคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองทั้งหมด ซึ่งทางโรงเรียนได้ดำเนินการคัดเลือกจากผู้ปกครองนักเรียนที่มีความสมัครใจเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาห้องเรียนละ 3 คน จากจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 45 ห้องเรียน รวม 135 คน เพื่อเป็นตัวแทนผู้ปกครองโดยรวมกันเป็นผู้ปกครองเครือข่ายหรือคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรต้นคือ สถานภาพทั่วไปของผู้ปกครองได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เขตที่พักอาศัย ความสัมพันธ์กับนักเรียน

2.2 ตัวแปรตามคือ บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน 6 ด้านได้แก่ งานวิชาการ งานธุรการและการเงิน งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชน

ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) : บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

1. โรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนในระดับอนุบาลและระดับการศึกษาภาคบังคับ (ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3) ประกอบด้วย

- จำนวนผู้ปกครองทั้งหมด	จำนวน	1,675 คน
- จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวน	1,748 คน
- จำนวนห้องเรียนทั้งหมด	จำนวน	45 ห้องเรียน

ที่มา : ฝ่ายธุรการ การเงินและพัสดุ (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2553)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เลือกโดยวิธีการเจาะจงหรือตามความเหมาะสม (Judgmental of purpose sampling) จากคณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่ายทั้งหมดจำนวน 135 คน ซึ่งทางโรงเรียนได้ดำเนินการคัดเลือกจากผู้ปกครองนักเรียนที่มีความสมัครใจเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาห้องเรียนละ 3 คน จากจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 45 ห้องเรียน รวม 135 คน เพื่อเป็นตัวแทนผู้ปกครองโดยรวมกันเป็นผู้ปกครอง

เครือข่ายหรือคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ที่ให้การอุปการะดูแล อบรมสั่งสอนนักเรียนที่กำลังศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ

ผู้ปกครองเครือข่าย หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากตัวแทนผู้ปกครองในแต่ละระดับชั้นเรียน ที่เสียสละกายและใจ รวมกันเป็นคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย หมายถึง การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ตัวแทนผู้ปกครองเข้ามามีส่วนรับผิดชอบร่วมกันในการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน 6 ด้านได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ งานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

งานวิชาการ หมายถึง การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเครือข่ายได้เข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน งานห้องสมุด การประชุมและอบรมทางวิชาการ การวัดและประเมินผลการเรียน

งานบุคลากร หมายถึง การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเครือข่ายได้เข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการคัดเลือกและการจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน การนิเทศบุคลากร ติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การสร้างขวัญกำลังใจ การให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหาร ข้อมูลบุคลากรและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร

งานกิจการนักเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเครือข่ายได้เข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน งานวินัยและปกครอง งานแนะแนว (การแนะแนวภายในและแนะแนวภายนอกและการจัดสวัสดิการนักเรียน)

งานอาคารสถานที่ หมายถึง การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเครือข่ายได้เข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่ การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ งานการใช้อาคารสถานที่ และการควบคุมดูแลสถานที่

งานประชาสัมพันธ์และสัมพันธ์ชุมชน หมายถึง การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเครือข่ายได้เข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานด้านการประสานงานระหว่างโรงเรียนและชุมชน การเยี่ยมบ้าน การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การร่วมกิจกรรมตามวิถีชุมชน การประเมินและติดตามผลการดำเนินกิจกรรมสัมพันธ์ชุมชน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา กรณีศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและรวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีบทบาท
2. แนวคิดและทฤษฎีความคาดหวัง
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา
4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

1. แนวคิดและทฤษฎีบทบาท

ในสังคมย่อมมีการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กันระหว่างบุคคลกับบุคคล การปฏิสัมพันธ์ หรือการปะทะสังสรรค์กันทางสังคมดังกล่าวนี้ บุคคลจะต้องมีบทบาทของตนในสังคมนั้นเป็นกรอบเหมือนบรรทัดฐานในการที่บุคคลจะประพฤติต่อกันทางสังคมอย่างราบรื่น บุคคลจะมีบทบาทได้ก็ต่อเมื่อ มีฐานะตำแหน่งเป็นตัวกำหนดบทบาท ซึ่งบทบาทนี้จะอยู่ภายในขอบเขตของฐานะตำแหน่งเท่านั้น บทบาทเป็นลักษณะของการคาดหวังบุคคลในตำแหน่งของตนแค่นั้นเพียงไร (ศุภดา เจริญโรจนตระกูล, 2551 : 8) แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทมักถูกอธิบายไว้ในศาสตร์ทางด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยา ซึ่งคำว่า “ บทบาท ” ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ดังนี้

ความหมายของบทบาท (Role)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 453) ให้ความหมายของบทบาทว่า หมายถึง กระทำหน้าที่ที่กำหนดไว้เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู บทบาทเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือการแสดงออกความคิดหรือคาดหวัง เมื่ออยู่ภายใต้สถานการณ์ทางสังคมโดยเอาฐานะหรือหน้าที่ทางสังคมเป็นมูลฐาน

อุทัย หิรัญโต (2519 : 120) กล่าวว่าบทบาท หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่หรือการแสดงออกของคนซึ่งคนอื่นคาดคิดหรือหวังว่าเขาจะกระทำอยู่ภายใต้สถานการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่ง การที่ประชาชนคาดหมายหรือหวังให้เข้ากระทำอย่างนั้นก็คือ เอาฐานะและหน้าที่ทางสังคมของเขาเป็นมูลฐาน

จิรพรรณ กาญจนจิตรรา (2523 : 48) ได้ให้ความหมายของบทบาทว่า บทบาทเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ซึ่งบุคคลนั้นมีตำแหน่งหรือสถานะทางสังคม ซึ่งอาจแบ่งบทบาททางสังคมออกเป็น 2 ประการคือ บทบาทตามความคาดหวัง (Role Expectation) และบทบาทที่ปฏิบัติจริง (Role Behavior) บทบาทความคาดหวังเป็นแบบพฤติกรรมซึ่งบุคคลนั้นต้องปฏิบัติตามฐานะและตามตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ ส่วนบทบาทปฏิบัติจริงนั้นคือ พฤติกรรมที่บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมต้องปฏิบัติจริง

ธงชัย สันติวงษ์และชัยยศ สันติวงษ์ (2526 : 91) ได้กล่าวว่า บทบาทเป็นสิ่งเชื่อมโยงกันระหว่างบุคคลกับองค์การและแสดงถึงพฤติกรรมของคนในองค์การที่คาดว่าจะแสดง ออก บทบาทเกิดจากผลการศึกษาขององค์การที่เป็นทางการ เทคนิควิทยาการองค์การที่ไม่เป็นทางการและความคาดหวังของบุคคลในงานที่ทำ

ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2536 : 191) กล่าวว่า บทบาทเป็นตำแหน่งหน้าที่ในสถาบันที่ผู้สวมบทบาทจะต้องกระทำ ผู้สวมบทบาทมีทั้งสิทธิและหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ บทบาทแต่ละบทบาทเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน เพื่อทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ในสถาบันนั้น ๆ บทบาทเป็นเสมือนตำแหน่ง แต่มีความหมายกว้างกว่า

เทพพนม เมืองแมน และสรวง สุวรรณ (2539 : 70) กล่าวว่า โดยทางทฤษฎีแล้วบทบาทเป็นรูปแบบพฤติกรรมมาตรฐานที่คาดหวังว่าบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งเฉพาะอันหนึ่งโดยไม่คำนึงถึงความปรารถนาและข้อห้ามส่วนบุคคลที่บุคคลนั้นจะต้องประพฤติปฏิบัติในบทบาทนั้น ๆ พฤติกรรมงานหรือบทบาท ไม่ใช่สิ่งที่จะทำได้โดยง่ายยังมีองค์ประกอบสำคัญอีกมากมายที่มีผลต่อพฤติกรรมงานหรือบุคคลยึดถือ องค์กรูปร่างหรือการบริการโดยวางรูปแบบงานไว้ตายตัว การพรรณนาลักษณะและบทลงโทษต่าง ๆ ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทหรือพฤติกรรมการทำงานของบุคคล

สุชา จันทรเอม (2524 : 28) ได้ให้ความหมายของบทบาทว่า เป็นสิ่งที่บุคคลในสถานภาพต่าง ๆ พึงกระทำ นั่นคือ เมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้ในสถานภาพอย่างไรแล้ว บุคคลในสถานภาพนั้น ๆ จะต้องประพฤติปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้

พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ (2545 : 100) กล่าวว่า บทบาท คือ รูปแบบพฤติกรรมที่คาดหวังว่าบุคคลจะต้องกระทำในตำแหน่งที่เขาได้รับจากสังคม

จารุวรรณ ปฐมธนพงศ์ (2542 : 22 - 23) กล่าวว่า บทบาท (Role) หมายถึง การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพที่สังคมกำหนดไว้ นั่นคือ การปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสถานภาพของสังคมที่กำหนดเป็นแนวทางหรือรูปแบบพฤติกรรมในการปฏิบัติ ดังนั้น บทบาทจะคู่กับสถานภาพในสังคม การกำหนดบทบาทของบุคคลในสังคมนั้นย่อมขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานของสังคมที่ได้รับอิทธิพลมาจากค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมว่า จะต้องกระทำอย่างไรปฏิบัติ อย่างไรจึงจะถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ บทบาทของบุคคลในสังคมแสดงออกขึ้นอยู่กับสถานภาพของบุคคลนั้น ๆ ในสังคมนั้นเองที่จะแสดงออกโดยการเข้าสังคมกับบุคคลอื่นในสังคม โดยสาระบทบาทแล้วพบว่า

1. บทบาทมีประจำในทุกสถานภาพของสังคม
2. วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดบทบาท
3. การที่บุคคลจะทราบและปฏิบัติตามบทบาทได้อย่างถูกต้องนั้นต้องผ่านกระบวนการอบรมให้รู้ระเบียบของสังคมหรือสังคมการณ์
4. บทบาทที่บุคคลแสดงออกมีลักษณะการแสดงออกที่ไม่แน่นอนเหมือนกับบทบาทที่เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม ทั้งนี้เพราะบทบาทที่แสดงออกจริงนั้นมักขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะของผู้ที่แสดงบทบาทดังกล่าวและพฤติกรรมของบุคคลอื่นที่อยู่รอบตัวในการแสดงออกของพฤติกรรม

โดยทั่วไปแล้วบุคคลได้รับบทบาทตามตำแหน่งที่ตนเองมีอยู่ในสังคมที่ซับซ้อนมากขึ้นและบางครั้งต้องใช้ความสามารถพิเศษเฉพาะด้านในการแสดงบทบาทในตำแหน่งดังกล่าวอย่างไรก็ตามพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับบทบาทเช่นกัน เช่น การมีบทบาทบางบทบาทที่ไม่มีตำแหน่งได้แก่ การจับผู้ร้ายของชาวบ้านแสดงว่า ชาวบ้านนั้นไม่เป็นตำรวจก็สามารถจับสามารถจับผู้ร้ายได้หรือพี่สอนหนังสือให้กับน้อง ทั้ง ๆ ที่พี่ไม่ได้เป็นครูแสดงว่า บทบาทบางบทบาทที่บุคคลแสดงออกในบางครั้งไม่มีตำแหน่งก็ได้ และในทำนองกลับกันตำแหน่งบางตำแหน่งก็ไม่ได้มีบทบาท เช่น นายทหารใดที่ออกจากราชการแล้วก็จะไม่มีบทบาทในด้านการทหารเลย แต่ก็ยังเรียกว่าเป็นทหารอยู่ หรือการที่ครูได้ออกจากราชการแล้วและไม่ได้ทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ชาวบ้านโดยทั่วไปยังเรียกว่า ครู เป็นต้น

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง แบบแผน พฤติกรรมหรือการกระทำที่เกี่ยวกับสิทธิ อำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งของบุคคลหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทางสังคมให้ประสบความสำเร็จตามที่สังคมมีความคาดหวัง

ลักษณะบทบาท

Berlo 1966 (อ้างถึงในสุพิศ หนูเรื่อง, 2551 : 11) ให้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของบทบาท ดังนี้

1. บทบาทที่กำหนดไว้ (Role Prescriptions) คือ บทบาทที่กำหนดไว้เป็นระเบียบอย่างชัดเจนว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้นจะต้องทำอะไร
2. บทบาทที่กระทำจริง (Role Description) คือ บทบาทที่บุคคลได้กระทำจริงเมื่ออยู่ในบทบาทนั้น ๆ
3. บทบาทที่ถูกคาดหวัง (Role Expectations) คือ บทบาทที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่นว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้น ๆ ควรทำอะไรในการกำหนดฐานะตำแหน่งและบทบาทที่ควรจะเป็น
4. การที่คนเราจะทราบถึงฐานะ ตำแหน่งและบทบาทนั้นได้มาจากสังคม (Socialization) ในสังคมนั้น
5. บทบาทที่ควรจะเป็นนั้นไม่แน่นอนเสมอว่าจะเหมือนกับพฤติกรรมจริง ๆ ของคนที่ครองฐานะตำแหน่งนั้น เพราะพฤติกรรมจริง ๆ นั้นเป็นผลของปฏิกิริยาของคนที่ครองฐานะตำแหน่งที่มีต่อบทบาทที่ควรจะเป็นบุคลิกภาพของผู้อื่นที่เข้ามาร่วมในพฤติกรรมและเครื่อง กระตุ้นที่มีอยู่ในเวลาและสถานที่ที่เกิดการติดต่อทางสังคม

Dressler and Wills (อ้างถึงในสุพิศ หนูเรื่อง, 2551 : 12) กล่าวว่า ลักษณะบทบาทไว้ว่า การที่บุคคลถูกคาดหวังให้แสดงพฤติกรรมตามบทบาทนั้นเรียกว่า บทบาทที่คาดหวังและการแสดงออกทางพฤติกรรมหรือการตอบสนองต่อบทบาทที่ถูกคาดหวังเรียกว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริง บทบาทที่ปฏิบัติจริงอาจทำให้ครบถ้วนหรือไม่ครบบทบาทที่ถูกคาดหวังก็เป็นไปได้

จากแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของบทบาทสรุปได้ดังนี้ ลักษณะของบทบาทเป็นการแสดงออกตามการกระทำ พฤติกรรมที่สนองต่อบทบาทหน้าที่จึงเป็นพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงของบุคคลในชีวิตตามบทบาทหน้าที่ของผู้ที่อยู่ในบทบาทนั้น บทบาทที่ควรจะเป็นนั้นไม่แน่นอนเสมอว่าจะเหมือนกับพฤติกรรมจริง ๆ ของคนที่ครองฐานะตำแหน่งนั้น เพราะพฤติกรรมจริง ๆ นั้นเป็นผลของปฏิกิริยาของคนที่ครองฐานะตำแหน่งที่มีบทบาทที่ควรจะเป็นบุคลิกภาพ

ของผู้อื่นที่เข้ามาร่วมในพฤติกรรมและเครื่องกระตุ้นที่มีเวลาและสถานที่ที่เกิดการติดต่อกทางสังคม

ปัจจัยที่กำหนดบทบาท

นักวิชาการได้กล่าวถึง ปัจจัยที่กำหนดบทบาท ดังนี้

สุพัตรา สุภาพ (2522 : 52) ได้กล่าวว่า สถานภาพและบทบาทว่า การที่เรากำหนดเรียกบุคคลหนึ่งว่าเป็นข้าราชการหรือตำแหน่งใด ๆ นั้นเป็นการเรียกตามสถานภาพของผู้นั้น สถานภาพจะเป็นตำแหน่งที่ได้จากการเป็นสมาชิกกลุ่ม เป็นสิทธิและเป็นหน้าที่ทั้งหมดที่บุคคลมีอยู่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นและสังคมส่วนร่วม สถานภาพจะกำหนดว่า บุคคลนั้นมีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างไร มีหน้าที่รับผิดชอบอย่างไรในสังคม สถานภาพเป็นสิ่งเฉพาะบุคคล ทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากผู้อื่นและมีอะไรเป็นเครื่องหมายของตน

สุปราณี ภูสุวรรณ (2538 : 17-18) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่กำหนดบทบาท ดังนี้

1. บทบาทที่ถูกกำหนด เป็นบทบาทที่มีการกำหนดสิทธิ ตำแหน่ง และหน้าที่ทางสังคม
2. บทบาทที่เป็นจริง เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริงซึ่งอาจเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวัง หรือเป็นบทบาทที่ตนเองคาดหวัง หรือเป็นบทบาทที่กำหนด หรืออาจจะเป็นไปตามทั้งบทบาทที่ถูกกำหนดหรือบทบาทที่ถูกคาดหวังก็ได้
3. บทบาทที่ถูกคาดหวัง เป็นบทบาทที่อยู่ในระดับของความคิดส่วนบุคคลหรือเป็นความคาดหวังของสังคมที่ต้องให้บุคคลแสดงบทบาทนั้น รวมทั้งความคาดหวังของตนเองว่าควรแสดงพฤติกรรมอย่างไร

บทบาทถูกกำหนดขึ้นมาควบคู่กับสถานภาพซึ่งอาจเป็นสถานภาพที่ดำรงอยู่แล้วในสังคมหรือสถานภาพที่ถูกกำหนดขึ้นมาโดยระเบียบและกฎเกณฑ์ว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้นมีสิทธิและหน้าที่อะไรบ้าง ผู้ที่อยู่ในบทบาทนั้นจะต้องความรู้และความเข้าใจในบทบาทของตนเอง เพื่อที่จะได้มีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง มีประสิทธิภาพและผู้ที่อยู่ในคณะทำงานเดียวกันย่อมมีความคาดหวังพฤติกรรมหรือบทบาทของบุคคลว่า ควรจะแสดงบทบาทหรือมีพฤติกรรมอย่างไรได้ออกมา ซึ่งความคาดหวังของบุคคลในคณะทำงานเดียวกันที่มีต่อบทบาทของบุคคลนั้นก็ไม่สามารถกำหนดได้แน่นอนเสมอไปว่าจะตรงกับบทบาทที่ได้แสดงออกหรือปฏิบัติจริงหรือไม่

การดำเนินงานตามบทบาท

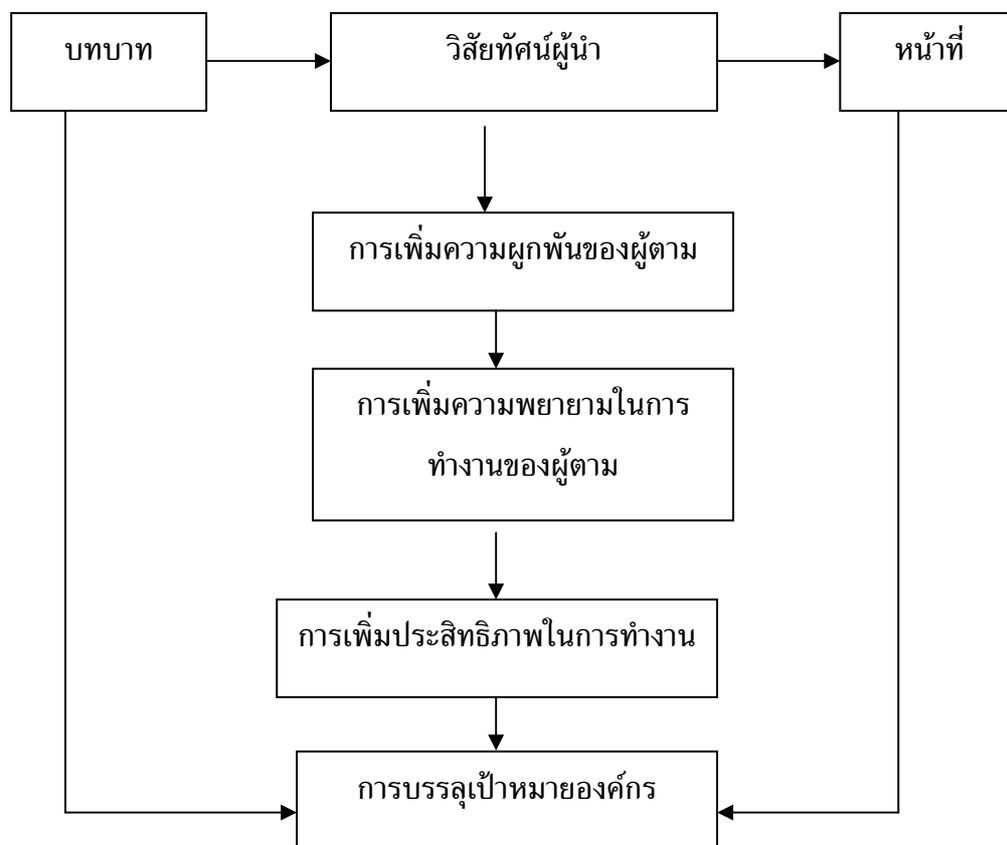
นักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานตามบทบาท ดังนี้

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2529 : 115-116) กล่าวว่า การปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ ศาสตร์ คือ การศึกษาหาความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ทักษะ เทคนิควิธีการทำงานต่างๆ ศิลป์ คือ การที่จะนำความรู้ หลักการและทฤษฎีมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนขอบเขตจำกัดของทรัพยากรให้เป็นไปเป็นบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในตำแหน่งต่างๆที่กำหนดขึ้นในหน่วยงาน

สุนันทา เลานันท์ (2531 : 189-190) ได้กล่าวเกี่ยวกับเทคนิคการวิเคราะห์บทบาทโดยทั่วไปพบว่า เทคนิคการวิเคราะห์บทบาทนี้ช่วยทำให้บุคคลเข้าใจบทบาทของตนเองยิ่งขึ้นว่า ตนเองมีบทบาทอะไรและผู้อื่นคาดหวังให้มีบทบาทอย่างไรจึงทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเทคนิคนี้ช่วยเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารระดับสูงบางกลุ่มที่อาจจะปฏิบัติงานที่ไม่ควรจะเป็นบทบาทของตนให้ไปปฏิบัติงานที่ควรจะเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ซึ่งช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพทั้งต่อตนเองและต่อองค์กรโดยรวม

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2538 : 83) บทบาทหน้าที่ของผู้นำทางการศึกษานั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากวิสัยทัศน์ ผลของวิสัยทัศน์ย่อมทำให้ผู้นำสามารถปฏิบัติหน้าที่และแสดงบทบาทของผู้นำได้อย่างเหมาะสม ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์จะทำให้ผู้ตามยอมรับและมีความผูกพันต่องานและองค์กร ซึ่งย่อมจะทำให้ผู้ตามเพิ่มความพยายามในการปฏิบัติงานมากขึ้นจึงทำให้เกิดประสิทธิผลซึ่งมีอิทธิพลต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร

การทำงานหรือการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ใดก็ตาม ผู้ครองตำแหน่งมีความจำเป็น ต้องศึกษาหาความรู้ และตระหนักถึงบทบาทหน้าที่เป็นอย่างดีและใช้ความรู้ ประสบการณ์ที่มีอยู่วิเคราะห์บทบาทของตนเองให้เกิดความชัดเจน ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการทำงานต่อตนเองและองค์กรโดยส่วนรวม ดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 บทบาท หน้าที่กับการบรรลุเป้าหมายขององค์กร

ทฤษฎีบทบาท

ทฤษฎีบทบาท เป็นทฤษฎีระดับจุลภาค (Micro Level) วิวัฒนาการมาจากแนวคิดการ ปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism) ที่กล่าวว่า มนุษย์จะแสดงพฤติกรรมหรือกระทำต่อกันภายหลังจากมีการตีความหมายสัญลักษณ์ ที่ทำของผู้ที่มาปฏิสัมพันธ์กันส่วนทฤษฎีบทบาทนั้นเน้นว่า มนุษย์จะแสดงพฤติกรรมบทบาทตามความคิดเห็นหรือทัศนคติที่ได้รับผลมาจากการคาดหวังทางสังคมตามตำแหน่ง สถานภาพของบุคคลที่ประกอบด้วย การคาดหวังต่างๆ จากสังคมในบุคคลที่ครองตำแหน่งสถานภาพนั้นๆปฏิบัติซึ่งจากทฤษฎีดังกล่าวจะเห็นว่า มนุษย์จะแสดงออกตามบทบาทหน้าที่ต่อเมื่อได้รับความคาดหวังจากสังคมให้กระทำพฤติกรรมต่างๆตามกำหนด โดยมีผู้เสนอทฤษฎีบทบาท ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีบทบาทของ Lionton (Lionton's Role Theory) (อ้างถึงใน สิริจันทร์ทิพย์ เกสร, 2545 : 10) Lionton กล่าวว่า บทบาท คือ ลักษณะพลวัตของสถานภาพ ทำให้สถานภาพและบทบาทแยกออกจากกันไม่ได้ หรือ ไม่อาจมีบทบาทได้โดยปราศจาก ตำแหน่งหรือไม่มีตำแหน่งได้โดยปราศจากบทบาท Lionton ได้เสนอแนวความคิดของ บทบาทโดยการอธิบายพื้นฐานเรื่องสถานภาพ บทบาทและจำแนกส่วนประกอบที่ส่งผลต่อ บทบาทออกเป็น 3 ลักษณะได้แก่ ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อ บทบาทจะขาดเสียมิได้ และส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับที่ปรากฏอย่าง ชัดเจนบทบาทจะต้องประกอบด้วยส่วนประกอบหลายๆส่วน (n) ประกอบกัน แต่อย่างน้อย 3 ส่วนขึ้นไป Lionton กำหนดสูตรสมการเกี่ยวกับบทบาทของคน ดังนี้

$$P = f (a , b , c , \dots n)$$

กำหนดให้	P	คือ	บทบาท
	P	คือ	a , b , c , ...n
	a , b , c , ...n	คือ	ส่วนประกอบที่ส่งผลต่อผลบทบาท
	a	คือ	ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท
	b	คือ	ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทจะขาดเสียมิได้
	c	คือ	ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับที่ปรากฏอย่างชัดเจน

ส่วนประกอบที่ส่งผลต่อบทบาท ประกอบด้วย

1. ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท (Peripheral Attributor) ได้แก่ บทบาท ชนิดที่แม้จะขาดหายไปหรือมิได้แสดงบทบาทนั้นก็ไม่ทำให้บทบาทที่ต้องการผิดไป เช่น ครูที่เขียนกระดานดำแล้วจะล้างมือโดยทันทีหรือจะไม่ได้ล้างมือโดยทันที ก็มีได้ทำให้บทบาทของครู ผิดไป
2. ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทจะขาดเสียมิได้ (Required Attributor) ได้แก่ ส่วนของบทบาทที่สำคัญ ถ้าขาดส่วนสำคัญของบทบาทในส่วนนี้แล้วจะทำให้บทบาทของ ตำแหน่งผิดไปเช่น บุคคลที่สวมบทบาทตำแหน่งครูแต่ไม่ยอมสอนหนังสือเพราะชอบทำงานด้าน ธุรกิจจึงเป็นครูโดยตำแหน่งเท่านั้น ไม่อาจเรียกว่าเป็นครูที่สมบูรณ์ได้เพราะมิได้แสดงบทบาทที่ สำคัญคือ บทบาทในการสอน
3. ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับที่ปรากฏอย่างชัดเจน (Legitimation or Pivotal Attributor) ได้แก่ ส่วนของบทบาทตามที่กฎหมายและข้อบังคับ

กำหนดให้กระทำหรือปฏิบัติ ถ้าบุคคลที่สวมบทบาทตามตำแหน่งไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่ปรากฏอย่างชัดเจนแล้วถือว่า บุคคลนั้นมิได้แสดงบทบาทในตำแหน่งนั้น เช่น กฎหมายกำหนดว่าครูคือ ผู้สอนประจำในโรงเรียนหรือต้องเป็นสมาชิกคุรุสภา

ทฤษฎีบทบาทของ Homann (Homann's Role Theory) (อ้างถึงในสิรินทร์ทิพย์ เกสร, 2545 : 11) กล่าวถึงบทบาทว่า บทบาทของบุคคลจะเปลี่ยนบทบาทไปตามตำแหน่งเสมอเช่น ครูตอนกลางวันแสดงบทบาทสอนหนังสือ เพราะตำแหน่งเป็นครู ตอนเย็นแสดงบทบาทเรียนหนังสือ เพราะมีตำแหน่งเป็นนิสิตภาคสมทบ เป็นต้น

ทฤษฎีบทบาทของ Person (Person's Role Theory) (อ้างถึงในสิรินทร์ทิพย์ เกสร, 2545 : 11) กล่าวถึงบทบาทว่า บทบาทเป็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคม ทำให้มนุษย์ต้องเพิ่มบทบาทของตนเช่น บุคคลที่มีเพื่อนมากก็ต้องแสดงบทบาทมากขึ้นเป็นเงาตามตัว

ทฤษฎีบทบาทของ Merton (Merton's Role Theory) (อ้างถึงในสิรินทร์ทิพย์ เกสร, 2545 : 11) กล่าวถึงบทบาทว่า บทบาทของบุคคลแต่ละคนจะต้องมีตำแหน่งและมีบทบาทควบคู่กันไปซึ่งไม่เหมือนกัน บทบาทจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบทบาททางสังคมที่เขาสังกัดอยู่ ตลอดจนลักษณะของบุคคลในสังคมนั้น

ทฤษฎีบทบาทของ Good (Good 's Role Theory) (อ้างถึงในสิรินทร์ทิพย์ เกสร, 2545 : 11) กล่าวถึงบทบาทว่า บทบาทคือ แบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของแต่ละบุคคล และบทบาทดังกล่าวควรเป็นไปตามข้อ ตกลงที่มีต่อสังคมนั้น ๆ

ทฤษฎีบทบาทของ Guskin (Guskin 's Role Theory) (อ้างถึงในสิรินทร์ทิพย์ เกสร, 2545 : 11) กล่าวถึงบทบาทว่า พฤติกรรมของบุคคลแต่ละคนคือ ผลที่ได้จากตำแหน่งทางสังคมของเขา และทฤษฎีบทบาทจัดเป็นข้อตกลงประการแรกที่สถาบันต่างๆ ในสังคมคาดหวังว่าบุคคลที่ได้รับตำแหน่งต่างๆควรปฏิบัติอย่างไร

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทพบว่า บทบาทเป็นแบบแผนของความ ต้องการ เป้าหมาย ความเชื่อ ความรู้ การกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออกตามสภาพของแต่ละบุคคลในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่นั้น ๆ โดยมีความคาดหวังว่าควรจะเป็นไปตามลักษณะ ชนิดของตำแหน่งที่เป็นอยู่ทุกตำแหน่งจะถูกคาดหวังไว้ในระดับหนึ่ง พฤติกรรมของคนที่อยู่ในตำแหน่งนั้นควรทำอย่างไร มีพฤติกรรมอย่างไรซึ่งอาจครอบคลุมไปถึงภาระหน้าที่ของตำแหน่งนั้น ๆ

2. แนวคิดและทฤษฎีความคาดหวัง

ความหมายของความคาดหวัง

คำว่า ความคาดหวัง นักวิชาการได้ให้ความหมายดังนี้

สุรางค์ จันทรเอม (2524 : 128) กล่าวว่า ความคาดหวัง คือ อันดับของ จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เป็นความคาดหวังที่น่าจะเป็นไปได้ ชีวิตของคนเราทุกคนย่อมขึ้นอยู่กับความคาดหวังด้วยกันทั้งสิ้นพฤติกรรมทุกอย่างที่บุคคลแสดงออกในปัจจุบันย่อมคาดหวังผลในอนาคต ความคาดหวังจึงเป็นผลมาจากประสบการณ์ในอดีตของบุคคล

สุนีย์ ธีรดากร (2524 : 92) ให้ความหมายของความคาดหวังว่าเกี่ยวข้องกับ และสัมพันธ์กับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงของคนเรา ความคาดหวังคือ การทำนายเหตุการณ์ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง การคาดหวังจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่เคยมีประสบการณ์เดิมมาก่อน

อานนท์ ผกากรอง (อ้างถึงในสิรินทรทิพย์ เกสร, 2545 : 10) กล่าวถึงความหมายของการคาดหวังว่า เป็นการคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้าว่าจะเกิดขึ้นอย่างไร และถ้าความคาดหวังนั้นจะมีผลต่อผู้แสดงความคาดหวังแล้ว สามารถชี้ความตั้งใจในการปฏิบัติงานจากระดับความคาดหวังได้

รักชนก โสภพิศ (2542 : 65) ให้ความหมายของความคาดหวังว่า เป็นความคิดเห็นที่บุคคลมุ่งหวังหรือคาดคะเนต่อตนเองหรือบุคคลอื่นให้กระทำการใดสิ่งหนึ่งที่ตนปรารถนาหรือต้องการให้เป็นไป

ซีคอร์ดและแบคแมน (Secord and Backman) (อ้างถึงในอำนาจพร ทรัพย์คง, 2542 : 11) กล่าวว่า บทบาทที่คาดหวัง คือ การคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทซึ่งจะแตกต่างกันไปตามบุคคลที่คาดหวังโดยจะต่างกันตามอายุ เพศ ตำแหน่งซึ่งเป็นการแตกต่างกันเนื่องจากวัฒนธรรม

สตีล (Still) (อ้างถึงในอำนาจพร ทรัพย์คง, 2542 : 11) บทบาทที่คาดหวังเป็นการกระทำหรือคุณสมบัติต่างๆ ซึ่งผู้อยู่ในตำแหน่งหนึ่งๆควรมีผู้ดำรงตำแหน่งไม่เพียงแต่แสดงพฤติกรรมตามบทบาทให้สอดคล้องกับความคาดหวังของคนอื่นในสังคมทั่วไปแล้ว ยังต้องแสดงบทบาทที่จะทำให้การดำรงตำแหน่งของตนเองคงอยู่ การแสดงบทบาทจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทที่คาดหวังกับความต้องการของผู้แสดงบทบาทนั้น

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ความคาดหวังเป็นความคิดเห็นในการคาดคะเนต่อบทบาทของบุคคลที่แสดงพฤติกรรมตามตำแหน่งที่บุคคลดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นการคาดหวังของตนเองหรือของบุคคลอื่นที่คาดหวังต่อบุคคลที่ดำรงตำแหน่งนั้นหรือเป็นระดับที่บุคคลปรารถนาจะเข้าไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการทำงานแต่ละครั้ง

ทฤษฎีความคาดหวัง

ทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom เป็นทฤษฎีที่ได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดจากนักจิตวิทยาหลายท่านเช่น เคอร์ท เลวิน (Kurt) และเอ็ดเวิร์ด ทอลแมน (Edward Tolmsm) ต่อมา Vroom ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาปรับปรุง และได้กำหนดเป็นความคาดหวังขึ้นมา บางครั้งมีผู้เรียกทฤษฎีการคาดหวังของเป็นชื่อย่อว่า V.I.E Theory (อ้างถึงใน สิริินทร์ทิพย์ เกสร, 2545 : 11) ซึ่งประกอบด้วย

1. V มาจากคำว่า Valance ซึ่งหมายถึง ความพึงพอใจ
2. I มาจากคำว่า Instrumentality ซึ่งหมายถึง สื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ วิธีทางที่นำไปสู่ความพึงพอใจ
3. E มาจากคำว่า Expectancy ซึ่งหมายถึง ความคาดหวังภายในตัวบุคคลนั้น ๆ บุคคล หรืออินทรีย์มีความต้องการหลายสิ่งหลายอย่าง ทุกชีวิตพยายามดิ้นรนแสวงหาอย่างน้อยที่สุดคือ ความต้องการ เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค เมื่อชีวปัจจัยเหล่านั้นได้รับการตอบสนองแล้วก็มีความต้องการระดับสูงขึ้นไปเรื่อยๆ จากความต้องการหลายสิ่งหลายอย่างนี้เองทำให้เกิดความพยายามกระทำ ดำเนินการด้วยวิธีหนึ่งวิธีใด ด้วยสื่อหรือเครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้ บรรลุความพอใจ หรือเพื่อให้ได้รับผลของการการดำเนินการนั้นตามที่ ได้แสดงความพยายามนั้นเองเรียกว่า ความคาดหวังและความพอใจในสิ่งต่างๆ ความคาดหวัง อาจจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบก็ได้

สำหรับทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom นี้ได้รับการยอมรับว่า เป็นทฤษฎีที่อธิบายแบบการจูงใจที่ดี ได้มีผู้นำทางการบริหารหลายคนนำไปใช้อย่างได้ผล Vroom ได้ อธิบายเพิ่มเติมว่า แรงจูงใจเป็นผลจากค่านิยมที่บุคคลหนึ่งเชื่อว่า ถ้ากระทำอย่างนั้นอย่างนี้แล้ว จะได้ผลประการใดตามมา สามารถคาดหวังได้เลยและผลที่ได้ก็จะตอบสนองความต้องการของอินทรีย์ในระดับหนึ่ง สรุปแล้วทฤษฎีความคาดหวังก็คือ แรงจูงใจที่เกิดจากบุคคลที่มีความต้องการหลายอย่างและเชื่อว่าถ้าดำเนินการวิธีนี้จะได้รับผลตอบแทนเช่นนั้น เมื่อเชื่อแล้ว ตัดสินใจกระทำ ส่วนผล ที่ได้รับนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความพอใจหรือไม่พอใจได้แต่ก็มีแรงจูงใจให้ทำงานตามความเชื่อว่าจะเป็นอย่างที่คาดหวังไว้

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ความคาดหวังเป็นการเชื่อมโยงระหว่างแรงจูงใจกับพฤติกรรมที่แสดงออกและผลลัพธ์จากการปฏิบัติงาน ดังนั้นการล่วงรู้ถึงพฤติกรรมความต้องการของบุคคลใดได้ก็สามารถสนับสนุน เสริมสร้างแรงจูงใจให้เกิดกับบุคคลผู้นั้นผลงานที่คาดหวังไว้จะสำเร็จตามความมุ่งหมายอย่างแน่นอน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

ความหมายของการมีส่วนร่วม

คำว่า การมีส่วนร่วม นักวิชาการได้ให้ความหมายดังนี้

กรรณิกา ชมดี (2524 : 11) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง ความร่วมมือของประชาชน ไม่ว่าปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้ามาร่วมรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการกระทำโดยผ่านกลุ่มหรือองค์กรเพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

สุริชัย หวันแก้ว (2527 : 166) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การอยากเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ โดยสิ่งเหล่านี้จะต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรมและชีวิตของเรา

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527 : 3) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมของชาวบ้านตามที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนจัดขึ้นและชาวบ้านเป็นผู้เสนอโดยมีการเข้าร่วมหลายระดับ เช่น การเข้าร่วมฟังเฉย ๆ ฟังและออกความคิดเห็นตลอดจนเข้าร่วมในการวางแผนและมีผู้เข้าร่วมตั้งแต่ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน และชาวบ้านทั่วไป

รุสโซ (Rousseau) (อ้างถึงในสิรินทรทิพย์ เกสร, 2545 : 13) ได้อธิบายการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมต้องอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพ การตัดสินใจว่าจะเลือกในการมีส่วนร่วมหรือไม่ ที่สำคัญจะต้องไม่มีใครเป็นนายใครหรือนายแห่งชีวิตใคร
2. กระบวนการมีส่วนร่วมนั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคและความสามารถพึ่งพาตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดความตระหนัก รับผิดชอบในความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของตนเอง

ส่วนการมีส่วนร่วมทางจิตวิทยา รุสโซ (Rousseau) ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทำให้เกิดขึ้นได้ โดยการสร้างสถานการณ์ให้ เกิดการมีส่วนร่วมในกลุ่มบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ การทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรม การตัดสินใจ การเกิดความรู้สึกผูกพันต่อกิจกรรมหรือเรื่องนั้น ๆ และมีส่วนร่วมใน

การปฏิบัติจะทำให้บุคคล กลุ่ม ชุมชน เกิดความรู้สึกว่าตนเองได้ลงทุน ให้ความคิดเห็น ตัดสินใจและอุทิศพลังทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งวิธีการแก้ปัญหา นั้น ๆ มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของตนเอง ซึ่งเทคนิคในการก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ได้แก่ การกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจหรือการให้แรงเสริม จึงสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมในทางจิตวิทยา ประกอบด้วย

1. การตัดสินใจ (Decision - Making)
2. การเกิดความรู้สึกผูกพันต่อกิจกรรมหรือเรื่องนั้น ๆ (Commitment)
3. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Behavioral Component)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นการที่บุคคลได้เข้ามา ร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมเสียสละเวลา แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์และอื่นๆซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจและอารมณ์ของบุคคล ดังนั้น การมีส่วนร่วมควรทำด้วยความสมัครใจและตั้งอยู่บนพื้นฐานความเสมอภาค ซึ่งการให้สมาชิกเข้ามามี ส่วนในการปฏิบัติอย่างแท้จริงจะทำให้บุคคล ชุมชนเกิดความรู้สึกว่าตนเองได้ลงทุน มีความผูกพัน และอุทิศพลังทุกอย่างเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษานักวิชาการได้ให้คำนิยามดัง
รายละเอียด ตาราง 1

ตาราง 1 แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

แหล่งที่มา	แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา
<p>เข็ม แก้วศ.การปฏิรูปการศึกษา จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ : 2539</p>	<p>“ ลักษณะการจัดโรงเรียนกำหนดให้โรงเรียนจัดตั้งสภาที่ ปรึกษาของโรงเรียน โดยมีองค์ประกอบที่มีผู้ปกครองและ ชุมชนรวมอยู่ ประชาชนต้องเข้าไปรับผิดชอบต่อการจัด การศึกษา อาทิเช่น การให้แต่ละโรงเรียนและสถานศึกษา ได้มีวิชาบังคับเรียนแต่น้อย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือก เรียนตามความสนใจได้มาก มีเวลามากขึ้นจะได้เรียนในสิ่ง ที่ตนเองมีความสนใจและถนัด บทบาทหลักคือ การจัดทำ แผนพัฒนาโรงเรียนและดูแลติดตามความก้าวหน้าของ การดำเนินงานและรายงานผลลัพธ์ต่อชุมชน ”</p> <p>“ การจัดการเรียนการสอนที่ต้องอาศัยองค์ประกอบทาง สังคมและเทคโนโลยีของการให้การศึกษา ภารกิจการ เรียนการสอนมอบหมายกลับคืนไปไว้ในมือของผู้ปกครอง และชุมชนในรูปแบบของคณะกรรมการโรงเรียนก็คือ การ ตรวจสอบความรับผิดชอบของชุมชนว่าจัดการศึกษาได้ผล มากน้อยเพียงใด นั่นก็คือ Accountability สิทธิผูกติดมา กับภารกิจที่มอบหมายให้กับชุมชนมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาให้บุตรหลานของตนเอง ”</p>
<p>ชูศักดิ์ อินทร์รักษ์.การปฏิรูปการ ศึกษา : 2539</p>	<p>“ การบริหารโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จโดยเชิญ ประชาชนเข้ามาร่วมเป็นกรรมการของโรงเรียน ควรจัดตั้ง เป็นสภาวะ การศึกษาและคณะกรรมการศึกษา ”</p>

ตาราง 1 (ต่อ) แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

แหล่งที่มา	แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา
ประกอบ คุปรัตน์.การปฏิรูปการศึกษาแบบต้องให้เสรีภาพ : 2539	“ ประชาชนได้มีสิทธิ์ มีส่วนเลือกและประชาชนต้องเข้าไปรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาของบุตรหลานและตนเองมากขึ้น กระตุ้นให้หลายๆหน่วยงานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นชุมชนในท้องถิ่น องค์กรการบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครองได้เข้ามาจัดการศึกษา ประชาชนต้องเข้าไปรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา อาทิเช่น การให้แต่ละโรงเรียนและสถานศึกษาได้มีวิชาบังคับเรียนแต่น้อย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจได้มาก มีเวลามากขึ้นจะได้เรียนในสิ่งที่ตนเองมีความสนใจและถนัด ”
ประเวศ วะสี.การศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชน : 2538	“ สังคมทั้งหมดเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากลายเป็นการศึกษาเพื่อคนทั้งหมด (Education for All) ชุมชนที่เข้มแข็งสามารถแก้ปัญหาได้ทุกชนิด ชุมชนจะเข้มแข็งได้ต่อเมื่อมีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ต้องส่งเสริมให้ชุมชนมรการเรียนรู้และให้ชุมชนเป็นทรัพยากรแห่งการเรียนรู้ ”
พิภพ ธงไชย.การศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชน : 2538	“ การศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนสามารถกำหนดนโยบาย ปรัชญา และแนวทางการบริหารด้วยกลุ่มของตนเองโดยแตกต่างกันไปตามแต่ละกลุ่มแต่ก็มีจุดร่วมในระดับประเทศอยู่ในระดับหนึ่งได้ ”
สิปปนนท์ เกตุทัต.เป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษา : 2539	“ การจัดการศึกษาเป็นภารกิจร่วมกันของปวงชนทุกสถาบัน ทุกองค์กรเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกันและกัน การศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์จะต้องเป็นเรื่องของหลายคน หลายสถาบันเข้ามาร่วมรับผิดชอบตั้งแต่ครอบครัว ชุมชนไปถึงสื่อมวลชน ”

ตาราง 1 (ต่อ) แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

แหล่งที่มา	แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา
อำรุง จันทวานิช.การปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน : 2539	“ ส่งเสริมและสนับสนุนสถาบันครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างโรงเรียน บ้านและชุมชน ”
กรมวิชาการ .การปฏิรูปการเรียนรู้ : 2543	“ การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมและมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนได้ทราบเกิดความตระหนักและความรับผิดชอบร่วมกันเพราะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) ดังนั้นปวงชนจึงต้องร่วมกันจัดการศึกษา (All for Education) เพื่อพัฒนาสังคมนอกจากนี้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนถือว่าเป็นผู้มีบทบาทต่อโรงเรียนมากที่สุด ”

ที่มา : อ้างถึงในสมลักษณ์ ภูคำแสน, 2540 : 57 - 61

จากตาราง 1 สรุปแนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาได้ดังนี้

1. การจัดการศึกษาโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีสิทธิ หน้าที่ และมีส่วนเลือกที่จะเข้าไปรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาของบุตรหลานให้มากขึ้น
2. การเข้ามามีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษามีทั้งในรูปของบุคคล คณะบุคคล และองค์กร ต่างๆ ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ประชาชนในชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆในชุมชน ส่วนการดำเนินงานให้กระทำในรูปการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการ โดยเลือกตัวแทนแต่ละฝ่ายมารับผิดชอบร่วมกัน
3. เป็นการจัดการศึกษาสำหรับประชาชนซึ่งก็คือการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ วางแผน กำหนดนโยบาย ปรัชญา และแนวทางในการบริหารด้วยกลุ่มของตนเอง ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีความแตกต่างกัน แต่ก็มีจุดร่วมเดียวกันคือ ดำเนินการนโยบายด้านการจัดการศึกษา

4. ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ให้ความร่วมมือสนับสนุนโรงเรียน ให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามขอบข่ายงานของโรงเรียน โดยเฉพาะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร การจัดหาแหล่งเรียนรู้ จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ การจัดปรับปรุงสภาพแวดล้อมของอาคารสถานที่ให้มีความพร้อมในการดำเนินงาน ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน เพื่อจะได้รับ การสนับสนุนทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ได้แก่ การสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน

5. สังคมทั้งมวลควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ชุมชนที่เข้มแข็งสามารถแก้ปัญหาได้ ชุมชนจะเข้มแข็งได้ก็ต่อเมื่อมีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและต้องส่งเสริมให้ชุมชนเป็นทรัพยากรแห่งการเรียนรู้

6. การจัดการศึกษาเป็นภารกิจร่วมกันของปวงชนทุกฝ่าย โดยจะต้องเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

สิ่งที่สำคัญที่ส่งผลต่อกิจกรรมหรือการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ มีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ (อ้างถึงในสิรินทร์ทิพย์ เกสร, 2545 : 14)

1. บุคคล ได้แก่ ผู้ปกครอง ประชาชนในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
2. องค์กร ได้แก่ หน่วยงาน สถานศึกษา ชุมชน หมู่บ้านและสถานที่สำคัญในท้องถิ่น
3. กิจกรรม ได้แก่ งานหรือโครงการ กลุ่มกิจกรรมที่ประชาชนจะทำร่วมกัน ในลักษณะริเริ่ม ร่วมค้นหา ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ ร่วมในผลประโยชน์และร่วมติดตามประเมินผล การก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมจะต้องมีเครือข่ายในการติดต่อประสานงานกันโดยจะต้องมีกิจกรรมกลุ่มจะต้องไปในทิศทางเดียวกัน ระยะเวลาในการติดต่อต้องมีความต่อเนื่อง ใช้วิธีการติดต่อทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

จากองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า การดำเนินการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จต้องมีองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วน ในอัตราส่วนที่พอเหมาะได้แก่ จำนวนประชากรที่มีมาจากทุกฝ่าย ขนาดองค์กรที่พอเหมาะ มีการจัดโครงสร้างอย่างชัดเจน จัดทำตารางการปฏิบัติงานให้ครอบคลุม กิจกรรมหรือโครงการและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะร่วมกันวางแผน การปฏิบัติการในส่วนผลประโยชน์

ติดตามและประเมินผล มีลักษณะเป็นการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง โดยทุกฝ่ายมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน สิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของโรงเรียน

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนมีความสำคัญดังนี้
(อ้างถึงในสิรินทร์ทิพย์ เกสร, 2545 : 14 - 15)

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน ประชาชนในชุมชนในฐานะเจ้าของการศึกษาจะรู้ว่า ประชาชนและบุตรหลานของตนต้องการอะไรจากระบบการศึกษา และอะไรในระบบที่มีอยู่แล้วประชาชนไม่ต้องการ เป็นการลดความสูญเปล่าทางการศึกษา
2. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะก่อให้เกิดความรู้สึกมีอำนาจ มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของโรงเรียน ทำให้เกิดพลังในการเปลี่ยนแปลง
3. การมีส่วนร่วมทำให้มีโอกาสดำเนินการด้านการศึกษาอย่างเต็มที่และมีการนำทรัพยากรในท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการศึกษามากขึ้น
4. ประชาชนในชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นอย่างดี
5. โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตรงตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนซึ่งจะส่งผลถึงนักเรียนต่อไป
6. โรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์กันดีขึ้น

จากประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่าการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนมีประโยชน์อย่างมากกล่าวคือ โรงเรียนจัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาตรงตามความต้องการชุมชน ชุมชนเข้าใจแนวทางการบริหารงานของโรงเรียนและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน ทำให้โรงเรียนเป็นของชุมชนก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันซึ่งจะส่งผลถึงความร่วมมือในการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อไป

4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขซึ่งเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านปัญญา ด้านจิตใจ ด้านร่างกายและด้านสังคม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศต่อไปในอนาคต การจัดการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นการจัดการศึกษาต้องครอบคลุมตัวผู้เรียนในทุก ๆ ด้านและมีความทั่วถึง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา นักวิชาการได้กล่าวถึงการจัดการศึกษา ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (อ้างถึงในวารุณี จรัสรุ่งเกียรติ, 2548 : 23) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานทั้งโรงเรียนในภาครัฐและเอกชน 6 ด้าน คือ

1. วิชาการ
2. งานบุคลากร
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานอาคารสถานที่
5. งานธุรการและการเงิน
6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กิติมา ปรีดีติลล (อ้างถึงในนภเดช บุญเชิดชู , 2544 : 15) ได้สรุปขอบข่ายงานบริหารการศึกษาออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานธุรการและการเงิน
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารอาคารสถานที่
5. การบริหารกิจการนักเรียน
6. การสร้างความสัมพันธ์ชุมชน

รุ่ง แก้วแดง (อ้างถึงใน นภเดช บุญเชิดชู, 2544 : 16) ได้เสนอภารกิจในการบริหารสถานศึกษาแบบใหม่ 2 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบที่หนึ่ง ให้งานวิชาการเป็นศูนย์กลางของภารกิจทั้งหลาย และมีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง ส่วนภารกิจอื่น ๆ ที่มาสนับสนุนการเรียนรู้ยังคงเดิม แต่ให้เพิ่มความสำคัญกับงานที่เกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ที่เข้ามาสนับสนุน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และงานด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่จะเข้ามามี

บทบาทสำคัญ สนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นและแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

2. รูปแบบที่สอง ภารกิจของสถานศึกษาในอนาคตแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

2.1 ภารกิจด้านการเรียนรู้ เป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษา

2.2 ภารกิจด้านการสอน เป็นภารกิจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่รับผิดชอบด้านการสอนทั้งหมด

2.3 ภารกิจด้านการบริหาร คือ งานของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารได้แก่ งานบริหารทั่วไป งานการเงิน การคลัง พัสดุ งานอาคารสถานที่

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามธรรมนูญของโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ

การจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานธุรการและการเงิน งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ และงานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชน (ธรรมนูญโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ : 2550)

งานวิชาการ

โรงเรียนใช้หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2550 ในการจัดการเรียนการสอนวัดและประเมินผลการเรียน จัดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ด้วยสื่อการสอนที่ทันสมัย ห้องสมุด ห้องเรียน IT เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทางด้านวิชาการเกิดการเรียนรู้ รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

งานบุคลากร

การนิเทศงาน นิเทศการปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนและงานหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยมีการจัดนิเทศภายในและนิเทศภายนอกเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

การปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนได้กำหนดงานในฝ่ายต่างๆ และจัดสรรงานแต่ละฝ่ายให้ตรงกับความสามารถของบุคลากรโดยคำนึงถึงวุฒิการศึกษา วุฒิภาวะ ความสามารถและความเหมาะสมเพื่อเป็นการช่วยให้การพัฒนาด้านบุคลากรมีประสิทธิภาพมากที่สุด

การพัฒนาบุคลากร พัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเข้ารับการฝึกทักษะและอบรมในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ที่งานด้านการสอนและงานฝ่าย เพื่อให้บุคลากรได้รับความรู้ใหม่ๆ และนำความรู้ที่ได้พัฒนาตนเองวิชาชีพโรงเรียนและพัฒนาคุณภาพนักเรียนต่อไป

การให้รางวัลและบำรุงขวัญ ผู้บริหารให้การสนับสนุน ส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียนด้านการศึกษ ขวัญและกำลังใจการปรับขึ้นเงินเดือน ทุนการศึกษาสำหรับบุตรบุคลากร ของขวัญปีใหม่ โบนัสประจำปี และให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน เช่น มีการเบิกค่าเล่าเรียนแก่บุตรธิดาของบุคลากรภายในโรงเรียน จัดทัศนศึกษาหรือดูงานนอกสถานที่ใน ทุก ๆ ปี

การให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหาร ส่งเสริมให้บุคลากรภายในโรงเรียน มีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันและมีส่วนร่วมในการดูแลนักเรียนในด้านต่าง ๆ มีการแนะแนวช่วยเหลือด้านการเรียนโดยมีครูประจำชั้นและครูประจำวิชาเป็นผู้ดูแล สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการร่วมมือของบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการบริหาร

ข้อมูลบุคลากร จัดทำทะเบียนประวัติบุคลากรของโรงเรียนทั้งการศึกษา ครอบครั้ว และสุขภาพ

งานกิจการนักเรียน

งานปกครอง ได้มีการจัดปกครองในระดับชั้นเรียน จัดตั้งสภานักเรียน จัดตั้งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกช่วงชั้น นอกจากนี้ยังมีการติดตามผลการดำเนินงานและติดตามความประพฤตินักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

การแนะแนว โรงเรียนได้ดำเนินการการแนะแนวไว้ดังนี้

- การแนะแนวภายใน ให้คำปรึกษากับนักเรียนในด้านต่าง ๆ แนะนำ การศึกษาต่อให้กับนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป
- การแนะแนวภายนอก โรงเรียนได้จัดการแนะแนวสู่สถานศึกษาอื่นโดยครู เป็นผู้แนะแนว จัดทำแผ่นพับ วารสาร เป็นต้น และให้สถานศึกษาอื่นจัดการแนะแนวภายใน โรงเรียน

การจัดกิจกรรมนักเรียน โรงเรียนได้ดำเนินการการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลัก สูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน 2550 เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ควบคู่คุณธรรม มีจิต สาธารณะ

สวัสดิการนักเรียน โรงเรียนได้ดำเนินการการสวัสดิการให้แก่นักเรียน ด้านทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีฐานะลำบาก ทุนกีฬา ทุนการศึกษาจากหน่วยงาน ภายนอก (รัฐ-เอกชน) จัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพจากหน่วยงานภายนอก อบรมขับชี่ ปลอดภัย อาหารกลางวันสำหรับนักเรียนที่มีฐานะลำบาก

งานธุรการและการเงิน

การเงิน โรงเรียนได้ดำเนินงานดังนี้

- จัดเก็บค่าธรรมเนียมพัฒนาผู้เรียน ค่าวัสดุ ครุภัณฑ์ ค่าอาหารสำหรับนักเรียนในระดับก่อนปฐมวัย ค่าพาหนะรับ - ส่งนักเรียน เป็นต้น
- จัดทำบัญชีให้เป็นระบบ เช่น บัญชีเงินสด บัญชีรายรับรายจ่าย บัญชีแยกประเภท งบดุล เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายดังกล่าวโรงเรียนจะทำการจัดเก็บปีละ 2 ครั้ง

งานสารบรรณ โรงเรียนจัดประเภทของเอกสารไว้ 2 ประเภท ดังนี้

1. หนังสือเข้า ได้แก่ ข่าวนสารจากคุรุสภา หนังสือจากหน่วยงานต่างๆ หนังสือเชิญเพื่อเป็นเกียรติ ในการเข้าร่วมกิจกรรม การแข่งขันทักษะ การอบรม เป็นต้น
2. หนังสือออก ได้แก่ เอกสารร่วมกิจกรรมต่างๆ ขอความอนุเคราะห์ ขอเชิญเข้าร่วมประชุม

งานทะเบียนและสถิติ โรงเรียนได้ดำเนินการรับสมัครนักเรียน เอกสารจำหน่ายนักเรียน จัดทำค.บ.21 เพื่อแจ้งการรับนักเรียนเข้ากับเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำค.บ.22 เพื่อแจ้งการจำหน่ายนักเรียนให้กับเขตพื้นที่การศึกษา จัดเก็บใบมอบตัวนักเรียน และจัดทำเอกสาร ปพ.1 (กรณีจบช่วงชั้น,ลาออก,จบช่วงชั้นที่ 3) ปพ.2 (ประกาศนียบัตรระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3) ปพ.3 (สรุปผลนักเรียนที่จบระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้กับเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสงขลา)

งานพัสดุ ครุภัณฑ์ โรงเรียนได้ดำเนินการ ดังนี้

พัสดุ จัดทำแบบสำรวจพัสดุภัณฑ์ จัดทำใบสั่งซื้อ-เบิกพัสดุ จัดทำบันทึกการยืม จัดซื้อ-จ้าง

ครุภัณฑ์ จัดทำแบบสำรวจครุภัณฑ์ ใบแจ้งซื้อครุภัณฑ์ ใบเบิกครุภัณฑ์ จัดทำบัญชีครุภัณฑ์

งานอาคารสถานที่ โรงเรียนได้ดำเนินการ ดังนี้

การใช้อาคารสถานที่ วางแผนการใช้อาคารสถานที่ ให้ความรู้ในเรื่องการใช้อาคารสถานที่ จัดทำแผนผังของอาคาร

การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ ตกแต่งอาคาร ตรวจสอบและสำรวจสภาพอาคาร ดำเนินการซ่อมแซมส่วนที่ชำรุด

การควบคุมดูแลสถานที่ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ในการป้องกันอันตราย ตรวจสอบอุปกรณ์ไฟฟ้า กำกับการดูแลการใช้สถานที่ในกรณีที่บุคคลภายนอกมาขอใช้อาคารสถานที่

งานการประชาสัมพันธ์และสัมพันธ์ชุมชน

มีการประสานงานกับฝ่ายต่างๆ ในการดำเนินกิจกรรมสัมพันธ์ชุมชน ประชาสัมพันธ์ภายในและภายนอกโรงเรียน องค์กร และชุมชน เช่น วารสารโรงเรียน การโฆษณาโรงเรียนสู่ภายนอก แผ่นป้ายประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นต้น ในการดำเนินงานจะมีการ ประเมินและติดตามผลการประชาสัมพันธ์จากแบบสอบถาม เพื่อรายงานต่อผู้บริหารและสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน นอกจากนี้ในหนึ่งปีการศึกษาจะดำเนินการโดยการประชุมผู้ปกครอง 2 ครั้ง มีการเยี่ยมบ้าน ร่วมกิจกรรมตามวิถีของชุมชน ซึ่งโรงเรียนดำเนินงานอย่างเป็นระบบและประเมินผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดของโรงเรียน

2.3 แนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management : SBM)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management : SBM) คือ แนวคิดทางการบริหารและการจัดการศึกษาที่มุ่งให้สถานศึกษา เป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ (Efficiency & Effectiveness School) ภายใต้กรอบของกฎหมายที่กำหนด โดยมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจที่จะพัฒนานโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษาและร่วมมือดำเนินการ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป โดยบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเท่าเทียมกัน โดยมุ่งเน้นผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญภายใต้การมีส่วนร่วมและการตรวจสอบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (อรรถพรณ พรสีมา, 2546 : 45)

หลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

แนวคิดการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management : SBM) ถือเป็นกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์สำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาโดยมีหลักการสำคัญในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังนี้

1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุดโดยมีความเชื่อว่า โรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาเด็ก กระทรวงกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาโดยตรง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป

2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement)

กำหนดให้การบริหารสถานศึกษียึดหลักการให้สังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยบริหารในรูปคณะบุคคลเรียกว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ตามมาตรา 40 มีตัวแทน 6 กลุ่ม ได้แก่ ผู้แทน ผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทน องค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่กำหนดนโยบายจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ให้คำปรึกษาแนะนำ และสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น รายงานผลการจัดการ ศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมีอำนาจหน้าที่อื่นที่ได้รับ การกระจายอำนาจจากส่วนกลางใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงาน บุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะส่งผลให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษามากขึ้น

3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People)

ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำหลากหลายทั้งวัดและองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมา มีการร่วมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้เกิดเอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษา แต่เมื่อประชากรเพิ่มขึ้น ความเจริญต่างๆก้าวไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้าและไม่สนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง

4) หลักการบริหารตนเอง (Self-managing)

ในระบบการศึกษาทั่วไปมักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง สำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายของส่วนรวมแต่มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายทำได้หลายวิธี การที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมาย แล้วปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเองโดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายด้วยวิธีการที่แตกต่างกันแล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างกำหนดมาจากส่วนกลาง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance)

ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานกำหนดและเป็นไปตามนโยบายของชาติ

แนวทางการดำเนินงานการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 หมวด 5 มาตรา 39 และมาตรา 40 กำหนดให้มีกระจายอำนาจให้ประชาชนและสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งให้การจัดการศึกษามีคุณภาพสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด โดยกำหนดให้มีกระจายอำนาจ การตัดสินใจ เกี่ยวกับทิศทางการบริหารและการจัดการศึกษาให้โรงเรียนทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไปให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการโดยองค์คณะบุคคล และการมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง ชมรมศิษย์เก่า สมาคมผู้ปกครองและครู ทำหน้าที่ในการบริหารโดยทำให้โรงเรียนเป็นฐานหรือศูนย์กลางของการบริหาร และจัดการศึกษาที่ต่อเนื่องและยั่งยืนที่จะสร้างคุณค่า ความผูกพัน ความรับผิดชอบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management : SBM) ถือเป็นเครื่องมือที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ในการนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปใช้ในสถานศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่สำคัญสำหรับการนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การนำไปใช้ในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จควรมียุทธศาสตร์ดำเนินการ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องจัดเตรียมความพร้อมบุคลากรในสถานศึกษา ดังนี้

1.1 สร้างความตระหนัก ควรสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกระดับ เช่น นักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการ ชุมชน เครือข่ายเกิดความตระหนัก เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาสถานศึกษาโดยนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเช่น สร้างทีมงาน สร้างความเข้าใจ เป็นต้น

1.2 การส่งเสริมความรู้ ผู้บริหารและบุคลากรควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยอาจใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้ ศึกษาดูงาน

1.3 แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ควรจัดโครงสร้างและระบบการทำงานของบุคลากรให้ชัดเจน แบ่งความรับผิดชอบของแต่ละคนมิให้เกิดความซ้ำซ้อนเพื่อให้มีผู้รับผิดชอบภาระงานอย่างแท้จริง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสมรรถภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในลักษณะการมีส่วนร่วมในการบริหารและการตัดสินใจในรูปแบบของการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีสมรรถภาพหลายอย่าง เช่น

2.1 มีความรู้ความเข้าใจ ควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการที่เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การบริหารสถานศึกษา หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประกันคุณภาพ เป็นต้น

2.2 มีความสามารถ ควรมีความสามารถในเรื่องที่เกี่ยวกับภารกิจของสถานศึกษา เช่น การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำแผนกลยุทธ์ การจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

2.3 มีคุณสมบัติตามเจตนารมณ์ กรรมการสถานศึกษาควรมีความสนใจ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและกระตือรือร้นในการจัดการศึกษา มีอุดมการณ์ เสียสละ ใจกว้างและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) นอกจากจะมีผู้บริหารที่มีลักษณะที่สำคัญของนักบริหารโดยทั่วไปแล้ว เช่น เป็นผู้วิสัยทัศน์ มีความสามารถในการบริหารจัดการด้านต่างๆ โดยเฉพาะการเป็นผู้นำทางด้านวิชาการแล้วผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM) ยังต้องมีลักษณะโดดเด่นเฉพาะตนเช่น มีความรู้ความสามารถเข้าใจอย่างถ่องแท้ในแนวคิด การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) แล้วยังต้องมีความสามารถในการเป็นผู้นำนักพัฒนา ผู้กล้า นำ กล้าตัดสินใจ กล้าเปลี่ยนแปลงที่จะเชื่อมโยงการจัดการในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้หรือทีมงาน การบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย เพื่อสร้างองค์ความรู้หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อสถานศึกษาเกิดผลดีต่อชุมชน ครู และนักเรียน หากมีการสร้างเครือข่ายที่ดีและหลากหลายการทำงานจะง่ายขึ้น สถานศึกษาหลายแห่งอาจรวมกันเป็นเครือข่าย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนบุคลากรกัน พัฒนาบุคลากรร่วมกัน จัดกิจกรรมวิชาการร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ เป็นต้น

สถานศึกษาหลายแห่งควรรวมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น กิจกรรมแข่งขันทางวิชาการ การเข้าค่ายวิชาการ ศิลปะ ดนตรี ค่ายวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

สถานศึกษาหลายแห่งสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการต่างๆ เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนหรือให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการหรือการระดมทรัพยากร เป็นต้น

สถานศึกษามีการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย เช่น เครือข่ายผู้ปกครอง ชมรมครู ชมรมศิษย์เก่า สมาคมและครู เป็นต้น เพื่อร่วมมือกันในการดูแลและอบรมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนหรือร่วมมือกันในการบริจาคสิ่งของหรือทรัพย์สินเพื่อสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา

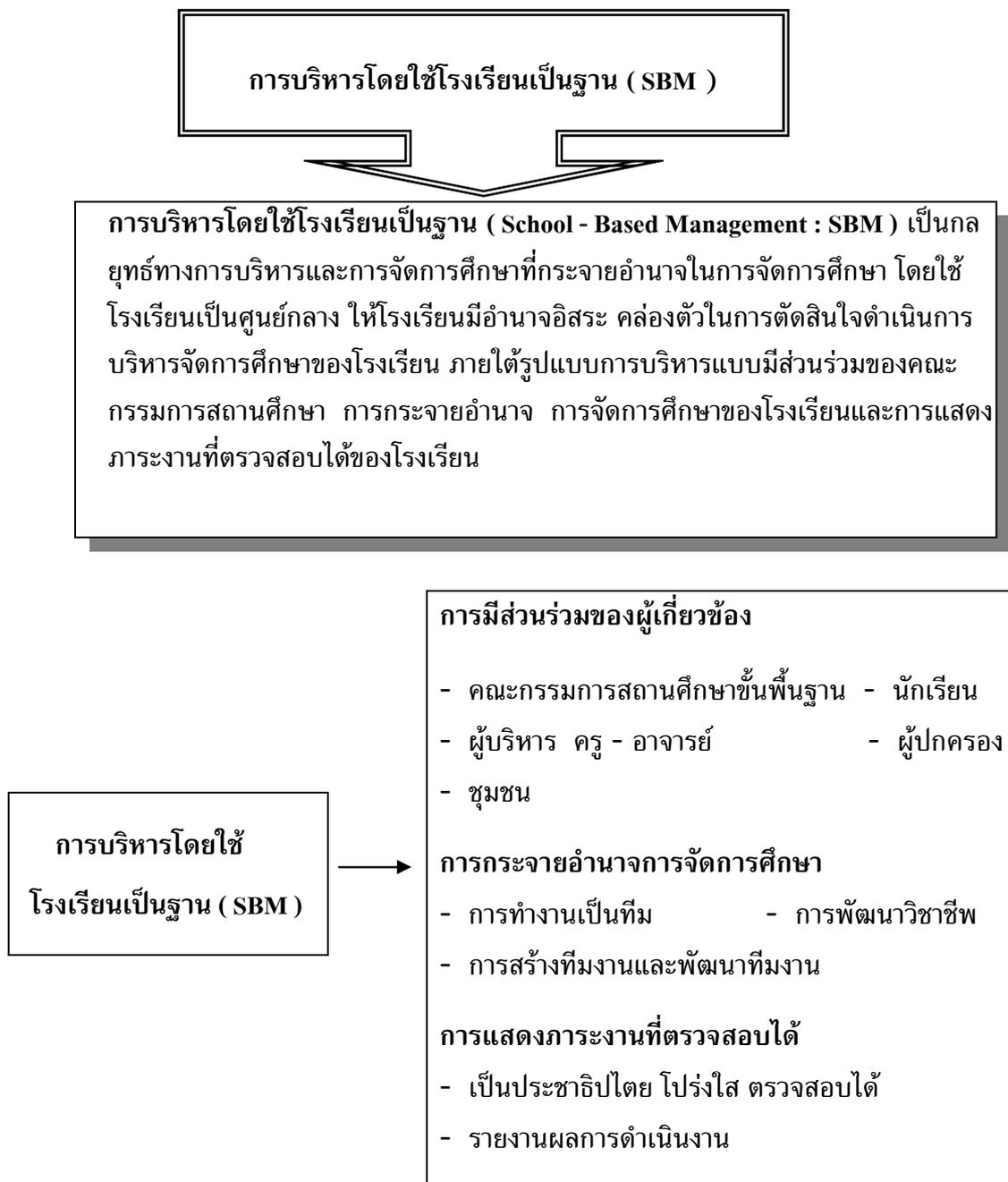
ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนการสอน ระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศมีความจำเป็นในเบื้องต้นของการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สถานศึกษาต้องมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาที่ทันสมัย ถูกต้องเที่ยงตรง และสามารถนำมาใช้ได้ทันที เช่น

5.1 ข้อมูลด้านวิชาการ ได้แก่ ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระและทุกช่วงชั้น ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

5.2 ข้อมูลด้านงบประมาณ ได้แก่ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากรัฐและการบริจาคของผู้มีอุปการะคุณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครอง เอกชน ศิษย์เก่าและอื่น ๆ ข้อมูลรายรับ รายจ่าย ค่าจ้าง ค่าสาธารณูปโภค ครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง เป็นต้น

5.3 ข้อมูลด้านบุคคล ได้แก่ จำนวนข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา อายุเฉลี่ย ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์แต่ละด้าน เป็นต้น

5.4 ข้อมูลด้านบริหารทั่วไป มีความจำเป็นต่อการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ ข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูลนักเรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพเศรษฐกิจ หน่วยงานราชการ ทรัพยากร เทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นต้น



ภาพประกอบ 2 แนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
(School - Based Management : SBM)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บัญชา จันทรรักษา (2538) ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา 4 งาน คือ งานบริหารทั่วไป งานวิชาการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และงานกิจการนักเรียน จำแนกตามตัวแปร ระดับการศึกษา เขตที่อยู่อาศัยและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในภาพรวมและในแต่ละงาน
2. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษา เขตที่อยู่อาศัยและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความเห็นต่อการจัดการศึกษาในทุกงานแตกต่างกัน

วิจิต ภาคอินทรีย์ (2546) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการบริหารการ ศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมทางการบริหารการ ศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการบริหารการศึกษาระหว่างผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า

1. การมีส่วนร่วมทางการบริหารการ ศึกษาของผู้ปกครอง รวมทุกด้านและแยกเป็นรายด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคลและด้านบริหารทั่วไป ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการบริหารการ ศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกันรวมทุกด้านและแยกเป็นรายด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคลและด้านบริหารทั่วไป ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

วรณารี ปทุมมาศ (2546) ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสังเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครองมีความเห็นสอดคล้องกันว่า แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาที่มีความเป็นไปได้และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงภายใต้บริบทของโรงเรียนมี 6 แนวทาง คือ

1. แนวทางการเชื่อมโยงสายสัมพันธ์
2. แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้สู่ผู้ปกครอง
3. แนวทางการเป็นผู้อุปถัมภ์
4. แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่เด็กที่บ้าน
5. แนวทางการสนับสนุนผู้ปกครอง ร่วมพัฒนาเด็ก
6. แนวทางการร่วมเป็นที่ทำงานของโรงเรียน

วารุณี จรัสจรุงเกียรติ (2548) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน กรณีศึกษาโรงเรียนนวมวิทย์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐาน ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา และศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า

1. ลักษณะพื้นฐานของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่รู้จักโรงเรียนจากการแนะนำของเพื่อนญาติ หรือคำบอกเล่าจากผู้อื่น
2. ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากต่อการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา

สิรินทร์ทิพย์ เกสร (2545) ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้นำชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้นำชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงาน 6 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานธุรการ การเงินและพัสดุ ด้านงานบุคลากร ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านงานอาคารสถานที่ และด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านงานวิชาการ ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียน ระดับปานกลาง และมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับมาก
2. ด้านงานธุรการ การเงินและพัสดุ ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนระดับน้อย และมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับมาก
3. ด้านงานบุคลากร ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนระดับน้อย และมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับมาก
4. ด้านงานกิจการนักเรียน ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนระดับน้อย และมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับมาก

5. ด้านงานอาคารสถานที่ ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนระดับน้อย และมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับมาก

6. ด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนระดับน้อย และมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับมาก

7. บทบาทการมีส่วนร่วมที่ปฏิบัติจริงแลบทบาทมีส่วนร่วมที่คาดหวังของผู้ปกครองและผู้นำชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งโดยรวมในทุกด้าน และในแต่ละด้านแตกต่างกัน

ศักดิ์ไทย ชัยวิรัตน์ (2547) ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตตรวจราชการที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานและปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู เปรียบเทียบการปฏิบัติงานและปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูที่มีสถานภาพต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า

1. คณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูมีการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านการเสนอแนะเรื่องเป็นประโยชน์แก่โรงเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ด้านการส่งเสริมความเข้าใจที่ดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน และด้านการระดมทุนในการพัฒนาการศึกษาและยกระดับคุณภาพการศึกษา ยกเว้นด้านการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงานของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2. คณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูมีปัญหาการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยเรียงตามลำดับคือ ด้านการส่งเสริมความเข้าใจที่ดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน ด้านการระดมทุนในการพัฒนาการศึกษาและยกระดับคุณภาพการศึกษา และด้านการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงานของโรงเรียน

3. คณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูที่มีสถานภาพต่างกันมีการปฏิบัติงานในภาพ รวมและรายด้านแตกต่างกัน

4. คณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูที่มีสถานภาพต่างกันปัญหาการปฏิบัติงานในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ธีรภัทร์ เจริญดี (2542) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเขตการศึกษา 11 มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงานบริหาร ด้านการพัฒนาเด็ก และด้านการติดต่อสื่อสาร ผู้ปกครองมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนระดับปานกลาง และมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับมาก การเข้ามามีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาของผู้ปกครองและชุมชนตามขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียนได้แก่ งานวิชาการ งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยเข้ามามีส่วนร่วมตามขั้นตอนการดำเนินงานตามลำดับคือ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปฏิบัติการ ผลประโยชน์และการติดตามประเมินผล ส่วนระดับการมีส่วนร่วมพบว่า การปฏิบัติจริงมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย แต่คาดหวังที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในระดับมากทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าในความเป็นจริงแล้วผู้ปกครองและชุมชนได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก

สมัค ชินบุตร (2538) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทของกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของกรรมการศึกษาในการจัดการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. กรรมการศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้นำชุมชนได้แก่ กำนันและผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นผู้ที่เคยผ่านการอบรมบทบาทหน้าที่ของกรรมการศึกษามาแล้ว
2. บทบาทต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพบว่า ในเรื่องการวางแผน การจัดทำแผนปฏิบัติการ การให้คำปรึกษาหรือการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโรงเรียน การจัดการกรรมการเรียนการสอน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน กรรมการศึกษาไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมเนื่องจากโรงเรียนมีบุคลากรรับผิดชอบงานด้านนี้อยู่แล้ว ส่วนในเรื่องการวางผังโรงเรียน การตกแต่งปรับปรุงอาคารเรียนและบริเวณโรงเรียน การซื้อที่ดินให้โรงเรียน การจัดการกิจกรรมวันสำคัญ การจัดทำและการใช้สนามโรงเรียนในการแข่งขันกีฬา การจัดสวัสดิการแก่นักเรียนและครู เป็นวิทยากรและการความรู้จากทางโรงเรียน การหารายได้ให้กับโรงเรียน กรรมการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมมากเนื่องจากการจัดกิจกรรมเหล่านี้ในแต่ละครั้งโรงเรียนจะแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมารับผิดชอบร่วมกัน

สมลักษณ์ ภูคำแสน (2540) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบัน ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียนอยู่ในระดับมากในด้านการกำหนดนโยบาย การอำนวยการ การประสานงาน การรายงานผลและการบริหารงบประมาณ ส่วนการจัดองค์การและแบ่งสายงาน การบริหารงานบุคคล ชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

งานวิชาการ ชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากในเรื่องการจัดหาวิทยากรท้องถิ่น การจัดหาหนังสือเรียน การหาทุนให้นักเรียนและการเข้าร่วมกิจกรรม

งานด้านอาคารสถานที่ ชุมชนมีส่วนร่วมในเรื่องการหาสถานที่ การจัดสร้างโรงเรียน การใช้อาคารสถานที่เพื่อการประชุม การประกอบพิธีกรรมและการช่วยบำรุงรักษาอยู่ในระดับมากส่วนเรื่องการควบคุมและการประเมินการใช้อาคารเรียนชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง งานด้านกิจการนักเรียน ชุมชนมีส่วนร่วมในเรื่องการรณรงค์การรับนักเรียนกลับบ้าน การจัดสวัสดิการ การให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียนดนตรี กีฬา การแนะแนวศึกษาต่อ การสอดส่องดูแลความประพฤตินักเรียน การเข้าร่วมในกิจกรรมการส่งเสริมประชาธิปไตย การจัดงานประจำปีและงานประเพณีต่างๆ อยู่ในระดับมาก

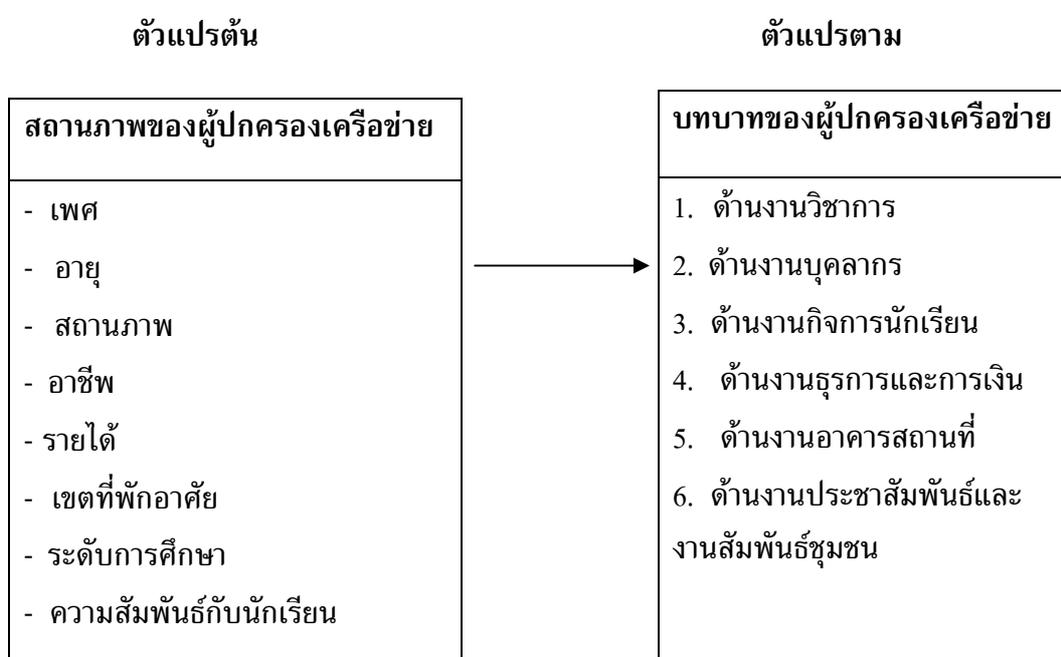
2. บทบาทที่ควรจะเป็นของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการทางการศึกษาที่เห็นว่าโรงเรียนและชุมชนจะต้องร่วมมือกันในทุก ๆ ด้าน ไม่ใช่ปล่อยให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นผู้ดำเนินการ จึงจะทำให้การศึกษาของไทยบรรลุจุดมุ่งหมายและนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการได้อย่างแท้จริง

6. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีบทบาท แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาพิจารณาและกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) : บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

(Conceptual Framework)



ภาพประกอบ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัย บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มุ่งศึกษาบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเพื่อสอบถามกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาวิจัย รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ โดยในบทนี้จะนำเสนอถึงวิธีการและขั้นตอนต่างๆในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูล (Data)

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้ปกครองเครือข่าย

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary) เพื่อนำมาอ้างอิงประกอบการวิจัยโดยทำการศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ คือ เอกสารทางวิชาการ หนังสือ วารสาร บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งระเบียบกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ ผู้ปกครองนักเรียนในระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ

ระดับชั้น	ผู้ปกครองนักเรียน
ระดับอนุบาล 1 - 3	211
ระดับประถมศึกษา	744
ระดับมัธยมศึกษา	720
รวม	1,675

ที่มา : ฝ่ายธุรการ การเงินและพัสดุ (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2553)

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ ผู้ปกครองเครือข่าย (คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง) จำนวน 135 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเจาะจงหรือตามความเหมาะสม (Judgmental of purpose sampling) จากผู้ปกครองเครือข่ายหรือคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองของโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ ซึ่งทางโรงเรียนได้ดำเนินการคัดเลือกจากผู้ปกครองนักเรียนที่มีความสมัครใจเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาห้องเรียนละ 3 คน จากจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 45 ห้องเรียน รายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองเครือข่ายโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ

ระดับชั้น	จำนวนห้องเรียน	จำนวนผู้ปกครองเครือข่าย
ระดับอนุบาล 1 - 3	9	27
ระดับระดับประถมศึกษา	20	60
ระดับมัธยมศึกษา	16	48
รวม	45	135

ที่มา : ฝ่ายธุรการ การเงินและพัสดุ (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2553)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) : บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษา มูลนิธิ อำเภอลำลูกกา จังหวัดสิงห์บุรี คือ แบบสอบถามโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปหรือสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ระดับการศึกษา เขตที่พักอาศัย และความสัมพันธ์กับนักเรียน จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาตามขอบ ข่ายการบริหารงานของโรงเรียน 6 ประการ คือ

1. งานวิชาการ
2. งานธุรการและการเงิน
3. งานบุคลากร
4. งานกิจการนักเรียน
5. งานอาคารสถานที่
6. งานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชน

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ บทบาทการปฏิบัติจริงในการจัดการศึกษา และบทบาทที่คาดหวังในการจัดการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert Scales คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดค่าของคะแนนดังนี้

- | | | |
|---|---------|---|
| 5 | หมายถึง | บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงหรือคาดหวังมากที่สุด |
| 4 | หมายถึง | บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงหรือคาดหวังมาก |
| 3 | หมายถึง | บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงหรือคาดหวังปานกลาง |
| 2 | หมายถึง | บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงหรือคาดหวังน้อย |

- 1 หมายถึง บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงหรือคาดหวังน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษา

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร วารสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามในด้านเทคนิค วิธีการรูปแบบการสร้างแบบสอบถามและกำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของการวิจัย
3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบสอบถามตามขอบข่ายการวิจัย
4. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบ พร้อมขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย จำนวน 30 ชุด เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้เครื่องมือมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วกับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย จำนวน 30 ชุด มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการคำนวณ Alpha Coefficient ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.975
7. ปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมต่อไป

เกณฑ์การแปลความหมาย

ในการเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

<u>คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด</u>	
จำนวนระดับ	
= $\frac{5-1}{5}$	
= 0.80	

4.21 - 5.00	หมายถึง	บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงหรือคาดหวังมากที่สุด
3.41 - 4.20	หมายถึง	บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงหรือคาดหวังมาก
2.61 - 3.40	หมายถึง	บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงหรือคาดหวังปานกลาง
1.81 - 2.60	หมายถึง	บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงหรือคาดหวังน้อย
1.00 - 1.80	หมายถึง	บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงหรือคาดหวังน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อขอความร่วมมือจากโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิและคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย
2. ส่งแบบสอบถามจำนวน 135 ชุดด้วยตนเองให้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาวิจัย
3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง
4. ตรวจสอบความครบถ้วน สมบูรณ์ของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Product and Service Solution) ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน 6 ประการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. ข้อมูลในการเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงและบทบาทของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาที่คาดหวัง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ t – test (Independent sample t – test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) : บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาบทบาทของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงและบทบาทของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาที่คาดหวัง

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบสถานภาพทั่วไปกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียน

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียน

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n แทน ขนาดของกลุ่มประชากรตัวอย่าง (Sample)

\bar{X} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

t แทน ค่าความน่าจะเป็นในการยอมรับสมมติฐาน Sig (Significant)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 4 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป

สถานภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	42	31.1
หญิง	93	68.9
รวม	135	100.0
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	3	2.2
26 - 35 ปี	29	21.5
36 - 45 ปี	82	60.7
สูงกว่า 45 ปี	21	15.7
รวม	135	100.0
สถานภาพ		
โสด	8	5.9
สมรส	94	69.6
หย่าร้าง	16	11.9
แยกกันอยู่	17	12.6
รวม	135	100.0

ตาราง 4 (ต่อ □ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป

สถานภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ระดับประถมศึกษา	40	29.6
ระดับมัธยมศึกษาหรือปวช.	56	41.5
อนุปริญญาหรือปวส.	17	12.6
ปริญญาตรี	21	15.6
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.7
รวม	135	100.0
อาชีพ		
รับจ้าง	56	41.5
เกษตรกรกรรม	4	3.0
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12	8.9
ค้าขาย	38	28.1
ธุรกิจส่วนตัว	25	18.5
รวม	135	100.0
รายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน	10	7.4
5,001 - 10,000 บาทต่อเดือน	68	50.4
10,001 - 15,000 บาทต่อเดือน	24	17.8
15,001 - 20,000 บาทต่อเดือน	23	17.0
มากกว่า 20,000 บาทต่อเดือน	10	7.4
รวม	135	100.0

ตาราง 4 (ต่อ □ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป

สถานภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เขตที่พักอาศัย		
เขตเทศบาลนครหาดใหญ่	78	57.8
นอกเขตเทศบาลนครหาดใหญ่	57	42.2
รวม	135	100.0
ความสัมพันธ์กับนักเรียน		
บิดา มารดา	125	92.5
ผู้รับอุปการะ	2	1.5
ญาติ	8	5.9
รวม	135	100.0

จากตาราง 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ปกครองเครือข่ายโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ จำแนกตามตัวแปรในการศึกษาดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 68.9 เป็นเพศหญิงและร้อยละ 31.1 เป็นเพศชาย

อายุ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีอายุระหว่าง 36 - 45 ปีคิดเป็น ร้อยละ 60.7 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 26 - 35 ปีคิดเป็นร้อยละ 21.5 อายุสูงกว่า 45 ปีคิดเป็นร้อยละ 15.6 และอายุต่ำกว่า 25 ปีคิดเป็นร้อยละ 2.2

สถานภาพทางครอบครัว กลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีสถานภาพทางครอบครัวสมรสแล้วคิดเป็นร้อยละ 69.6 รองลงมาคือ แยกกันอยู่คิดเป็นร้อยละ 12.6 หย่าร้างคิดเป็นร้อยละ 11.9และโสดคิดเป็นร้อยละ 5.9

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) คิดเป็นร้อยละ 41.5 รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 29.6 ระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 15.6 ระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) คิดเป็นร้อยละ 12.6 และสูงกว่าระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 0.7

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีอาชีพรับจ้างคิดเป็นร้อยละ 41.5 รองลงมาคือค้าขายคิดเป็นร้อยละ 28.1 ธุรกิจส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 18.5 รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจคิดเป็นร้อยละ 8.9 และเกษตรกรรวมคิดเป็นร้อยละ 3.0

รายได้ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีรายได้ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 50.4 รองลงมาคือรายได้ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 17.8 รายได้ระหว่าง 15,001 - 20,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 17.0 รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน และมากกว่า 20,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 7.4

เขตที่พักอาศัย กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเขตที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่คิดเป็นร้อยละ 57.5 และเขตที่พักอาศัยนอกเขตเทศบาลนครหาดใหญ่คิดเป็นร้อยละ 42.2

ความสัมพันธ์กับนักเรียน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีความสัมพันธ์กับนักเรียนโดยเป็นบิดามารดาคิดเป็นร้อยละ 92.5 รองลงมาคือเป็นญาติคิดเป็นร้อยละ 5.9 และผู้รับอุปการะคิดเป็นร้อยละ 5.9

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษา

การศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) : บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษา มุ่งศึกษาขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน 6 ด้านคือ งานวิชาการ งานธุรการและการเงิน งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง 5 - 11

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานวิชาการ

บทบาทของผู้ปกครอง เครือข่ายต่อการจัดการศึกษา	บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย (n = 135 □)					
	ปฏิบัติจริง			คาดหวัง		
	\bar{X}	S.D	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. เป็นคณะกรรมการเตรียม การจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสม กับสภาพท้องถิ่น	2.61	0.99	ปานกลาง	3.25	0.97	ปานกลาง
2. เป็นวิทยากรพิเศษให้ความรู้ นักเรียนตามโอกาส	2.36	1.30	น้อย	3.09	1.06	ปานกลาง
3. ร่วมติดตามผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของนักเรียน	4.08	0.93	มาก	3.84	0.92	มาก
4. ให้คำแนะนำในการกำหนด แนวทางการปรับปรุงกิจกรรม การเรียนการสอนให้เหมาะสม กับความต้องการของผู้เรียน	3.33	1.05	ปานกลาง	3.67	0.88	มาก

ตาราง 5 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานวิชาการ

บทบาทของผู้ปกครอง เครือข่ายต่อการจัดการศึกษา	บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย (n = 135)					
	ปฏิบัติจริง			คาดหวัง		
	\bar{X}	S.D	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5. ร่วมกับคณะครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะ ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น	3.05	1.14	ปานกลาง	3.53	0.96	มาก
6. สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลายรูปแบบ	3.73	1.22	มาก	4.16	0.86	มาก
7. ร่วมจัดหาวัสดุ สื่อประกอบการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	2.67	1.18	ปานกลาง	3.55	0.96	มาก
8. เป็นคณะกรรมการในการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.19	1.00	น้อย	2.89	1.11	ปานกลาง
รวม	3.00	0.75	ปานกลาง	3.49	0.63	มาก

จากตาราง 5 พบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานวิชาการที่ปฏิบัติจริง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$, S.D.= 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานวิชาการที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมากคือ ร่วมติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 4.08$) และการสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลายรูปแบบ ($\bar{X} = 3.73$)

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานวิชาการที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับปานกลาง 4 รายการตามลำดับคือ ให้คำแนะนำในการกำหนดแนวทางการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ร่วมกับคณะกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะ ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ร่วมจัดหาวัสดุ สื่อประกอบการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และเป็นคณะกรรมการเตรียมการจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.33, 3.05, 2.67$ และ 2.61 ตามลำดับ)

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานวิชาการที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับน้อยคือ เป็นวิทยากรพิเศษให้ความรู้แก่นักเรียนตามโอกาส ($\bar{x} = 2.36$) และเป็นคณะกรรมการในการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{x} = 2.19$)

สำหรับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานวิชาการที่คาดหวัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.49$, $S.D. = 0.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานวิชาการที่คาดหวัง อยู่ในระดับมาก 5 รายการตามลำดับคือ สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลายรูปแบบ ร่วมติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ให้คำแนะนำในการกำหนดแนวทางการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ร่วมจัดหาวัสดุ สื่อประกอบการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ร่วมกับคณะกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะ ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.16, 3.84, 3.67, 3.55$ และ 3.53 ตามลำดับ)

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานวิชาการที่คาดหวัง อยู่ในระดับปานกลางคือ เป็นคณะกรรมการเตรียมการจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.25$)และเป็นวิทยากรพิเศษให้ความรู้แก่นักเรียนตามโอกาส ($\bar{x} = 2.89$)

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานวิชาการที่คาดหวัง อยู่ในระดับน้อยคือ เป็นคณะกรรมการในการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.09$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานธุรการและการเงิน

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย ต่อการจัดการศึกษา	บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย (n = 135 □)					
	ปฏิบัติจริง			คาดหวัง		
	\bar{X}	S.D	แปลผล	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. ร่วมจัดทำแผนงานการเงินงบประมาณ	2.37	1.10	น้อย	3.04	1.12	ปานกลาง
2. ร่วมจัดทำธรรมนูญโรงเรียนและแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา	2.39	1.11	น้อย	3.41	1.12	มาก
3. เป็นคณะกรรมการการจัดซื้อ-จัดจ้างประจำปี	2.05	1.18	น้อย	2.61	1.24	ปานกลาง
4. บริจาคเงินทุนเพื่อการศึกษา สิ่งของ เครื่องใช้ต่างๆ และจัดหาวัสดุ สื่อประกอบการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษา	2.54	1.02	น้อย	3.24	1.03	ปานกลาง
5. ร่วมกับคณะครูสอดส่อง ดูแลรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน	3.05	1.36	ปานกลาง	3.69	0.89	มาก
6. ร่วมติดตามและตรวจสอบการใช้เงินของโรงเรียนให้ตรงตามวัตถุประสงค์	2.33	1.17	น้อย	3.09	0.98	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานธุรการและการเงิน

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย ต่อการจัดการศึกษา	บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย (n = 135)					
	ปฏิบัติจริง			คาดหวัง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
7. ให้บริการและช่วยซ่อมแซม วัสดุ ครุภัณฑ์	2.63	1.12	ปานกลาง	2.76	1.32	ปานกลาง
รวม	2.47	0.90	น้อย	3.12	0.78	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานธุรการและการเงินที่ปฏิบัติจริง โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.47$, S.D.= 0.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานธุรการและการเงินที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับปานกลางคือ ร่วมกับคณะครูสอตสอง ดุแลรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.05$) และให้บริการและช่วยซ่อมแซมวัสดุ ครุภัณฑ์ ($\bar{X} = 2.63$)

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานธุรการและการเงินที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับน้อย 5 รายการตามลำดับคือ บริจาคเงินทุนเพื่อการศึกษา สิ่งของ เครื่องใช้ต่างๆและจัดหาวัสดุ สื่อประกอบการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษา ร่วมจัดทำธรรมนูญโรงเรียนและแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา ร่วมจัดทำ แผนงานการใช้เงินงบประมาณ ร่วมติดตามและตรวจสอบการใช้เงินของโรงเรียนให้ตรงตามวัตถุประสงค์ และเป็นคณะกรรมการการจัดซื้อ - จัดจ้างประจำปี ($\bar{X} = 2.54$, 2.39 , 2.37 , 2.33 และ 2.05 ตามลำดับ)

สำหรับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานธุรการและการเงินที่คาดหวัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$, S.D.= 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานธุรการและการเงินที่คาดหวังอยู่ใน

ระดับมากคือ ร่วมกับคณะครูสอดส่อง ดูแลรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.69$) และร่วมจัดทำธรรมนูญโรงเรียนและแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา ($\bar{x} = 3.41$)

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานธุรการและการเงินที่คาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง 5 รายการตามลำดับคือ บริจาคเงินทุนเพื่อการศึกษา สิ่งของ เครื่องใช้ต่างๆ และจัดหาวัสดุ สื่อประกอบการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษา ร่วมติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของโรงเรียนให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ร่วมจัดทำแผนงานการใช้จ่ายงบประมาณ ให้บริการและช่วยซ่อมแซมวัสดุครุภัณฑ์ และเป็นคณะกรรมการการจัดซื้อ- จัดจ้างประจำปี ($\bar{x} = 3.24, 3.09, 3.04, 2.76$ และ 2.61 ตามลำดับ)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานบุคลากร

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษา	บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย (n = 135 □)					
	ปฏิบัติจริง			คาดหวัง		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ร่วมกับทางโรงเรียนในการสรรหา คัดเลือกบุคลากรทางการศึกษา	2.84	1.29	ปานกลาง	3.50	1.05	มาก
2. เป็นคณะกรรมการพัฒนาบุคลากร	2.54	1.34	ปานกลาง	2.99	1.23	ปานกลาง
3. เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาครูขาดแคลน	2.43	1.25	น้อย	2.99	1.23	ปานกลาง
4. ร่วมส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ	2.88	1.47	ปานกลาง	3.88	1.05	มาก

ตาราง 7 (ต่อ □ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานบุคลากร

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษา	บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย (n = 135 □					
	ปฏิบัติจริง			คาดหวัง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5. ร่วมกับคณะครูจัดให้มีสวัสดิการและให้บริการด้านต่างๆแก่บุคลากรในโรงเรียน	2.71	1.28	ปานกลาง	3.73	1.06	มาก
6. ร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร	2.72	1.43	ปานกลาง	3.48	1.29	มาก
7. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรด้านองค์ความรู้ ทักษะและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	3.07	1.25	ปานกลาง	3.76	1.16	มาก
8. เป็นวิทยากรให้ความรู้และเผยแพร่ความรู้ในท้องถิ่นให้แก่บุคลากรในโรงเรียน	2.33	1.32	น้อย	2.93	1.04	ปานกลาง
รวม	2.69	1.04	ปานกลาง	3.40	0.72	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่าบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานบุคลากรที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.67, S.D. = 1.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานบุคลากรที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับปานกลาง 6 รายการตามลำดับคือ ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรด้านองค์ความรู้ ทักษะและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ร่วมกับทางโรงเรียนในการสรรหา คัดเลือกบุคลากรทางการศึกษา ร่วม

ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ร่วมกับคณะครูจัดให้มีสวัสดิการและให้บริการด้านต่าง ๆ แก่บุคลากรในโรงเรียน และเป็นคณะกรรมการพัฒนาบุคลากร ($\bar{x} = 3.07, 3.09, 2.88, 2.84, 2.72, 2.71$ และ 2.54 ตามลำดับ)

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานบุคลากรที่คาดหวัง อยู่ในระดับน้อยคือ เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาคูขาดแคลน ($\bar{x} = 2.43$) และเป็นวิทยากรให้ความรู้และเผยแพร่ความรู้ในท้องถิ่นให้แก่บุคลากรในโรงเรียน ($\bar{x} = 2.33$)

สำหรับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานบุคลากรที่คาดหวัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.40$, $S.D. = 0.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานบุคลากรที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก 5 รายการตามลำดับคือ ร่วมส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรด้านองค์ความรู้ ทักษะและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมกับคณะครูจัดให้มีสวัสดิการและให้บริการด้านต่าง ๆ แก่บุคลากรในโรงเรียน ร่วมกับทางโรงเรียนในการสรรหา คัดเลือกบุคลากรทางการศึกษา และร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ($\bar{x} = 3.88, 3.76, 3.73, 3.50$ และ 3.48 ตามลำดับ)

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานบุคลากรที่คาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง 3 รายการตามลำดับคือ เป็นคณะกรรมการพัฒนาบุคลากร เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาคูขาดแคลน และเป็นวิทยากรให้ความรู้และเผยแพร่ความรู้ในท้องถิ่นให้แก่บุคลากรในโรงเรียน ($\bar{x} = 2.99, 2.99$ และ 2.93 ตามลำดับ)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานกิจการนักเรียน

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย ต่อการจัดการศึกษา	บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย (n = 135 □)					
	ปฏิบัติจริง			คาดหวัง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ร่วมกับโรงเรียนสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน	2.91	1.21	ปานกลาง	3.70	0.86	มาก
2. ยกย่องและประชาสัมพันธ์นักเรียนตัวอย่างหรือนักเรียนดีเด่นในต่าง ๆ เช่น ด้านการเรียน กิจกรรม มารยาท เป็นต้น	3.30	1.30	ปานกลาง	4.06	1.02	มาก
3 ร่วมกำหนดกรอบระเบียบวินัยให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนกับทางโรงเรียน เช่น ปัญหายาเสพติด การทะเลาะวิวาท เป็นต้น	3.46	1.31	มาก	4.05	1.27	มาก
4. ร่วมจัดบริการให้แก่นักเรียน เช่น บริการด้านสุขภาพ บริการอาหารกลางวัน เป็นต้น	3.04	1.20	ปานกลาง	3.84	0.89	มาก
5. เป็นวิทยากรให้ความรู้และเผยแพร่ความรู้ในท้องถิ่นให้แก่บุคลากรในโรงเรียน	2.38	1.15	น้อย	3.01	1.24	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ □ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานกิจการนักเรียน

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย ต่อการจัดการศึกษา	บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย (n = 135 □					
	ปฏิบัติจริง			คาดหวัง		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
6. ร่วมกับคณะกรรมการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน	2.76	1.37	ปานกลาง	3.36	1.33	ปานกลาง
7. ร่วมกับคณะกรรมการจัดสวัสดิการแก่นักเรียนได้แก่ กองทุนเพื่อการศึกษา มูลนิธิ เป็นต้น	3.06	1.06	ปานกลาง	3.66	1.00	มาก
8. สนับสนุนและร่วมทำกิจกรรมกับนักเรียนและครูในโรงเรียน เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมในวันสำคัญ เป็นต้น	3.26	1.29	ปานกลาง	3.63	1.18	มาก
รวม	3.02	0.98	ปานกลาง	3.66	0.65	มาก

จากตาราง 8 พบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานกิจการนักเรียนที่ปฏิบัติจริง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.02$, S.D.= 0.98) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานกิจการนักเรียนที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมากคือ ร่วมกับโรงเรียนสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน ($\bar{x} = 3.46$)

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานกิจการนักเรียนที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับปานกลาง 6 รายการตามลำดับคือ ยกย่องและประชาสัมพันธ์นักเรียนตัวอย่างหรือนักเรียนดีเด่นในต่าง ๆ เช่น ด้านการเรียน กิจกรรม มารยาท เป็นต้น สนับสนุนและร่วมทำกิจกรรมกับนักเรียนและครูในโรงเรียน เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมในวันสำคัญ เป็นต้น ร่วมกับคณะกรรมการจัดสวัสดิการแก่นักเรียน

ได้แก่ กองทุนเพื่อการศึกษา มูลนิธิ เป็นต้น ร่วมจัดบริการให้แก่นักเรียนเช่น บริการด้านสุขภาพ บริการอาหารกลางวัน เป็นต้น ร่วมกับโรงเรียนสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน และร่วมกับคณะครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียน ($\bar{x} = 3.30, 3.26, 3.09, 3.04, 2.91$ และ 2.76 ตามลำดับ)

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานกิจการนักเรียนที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับน้อยคือ เป็นวิทยากรให้ความรู้และเผยแพร่ความรู้ในท้องถิ่นให้แก่บุคลากรในโรงเรียน ($\bar{x} = 2.38$)

สำหรับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานกิจการนักเรียนที่คาดหวัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66, S.D. = 0.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานกิจการนักเรียนที่คาดหวัง อยู่ในระดับมาก 6 รายการตามลำดับคือ ยกย่องและประชาสัมพันธ์นักเรียนตัวอย่างหรือนักเรียนดีเด่นในต่างๆ เช่น ด้านการเรียน กิจกรรม มารยาท เป็นต้น ร่วมกำหนดกรอบระเบียบวินัย ให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนกับทางโรงเรียน เช่น ปัญหายาเสพติด การทะเลาะวิวาท เป็นต้น ร่วมจัดบริการให้แก่นักเรียน เช่น บริการด้านสุขภาพ บริการอาหารกลางวัน เป็นต้น ร่วมกับโรงเรียนสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน ร่วมกับคณะครูจัดสวัสดิการแก่นักเรียนได้แก่ กองทุนเพื่อการศึกษา มูลนิธิ เป็นต้น สนับสนุนและร่วมทำกิจกรรมกับนักเรียนและครูในโรงเรียน เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมในวันสำคัญ เป็นต้น ($\bar{x} = 4.06, 4.05, 3.84, 3.70, 3.66$ และ 3.63 ตามลำดับ)

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานกิจการนักเรียนที่คาดหวัง อยู่ในระดับปานกลางคือ ร่วมกับคณะครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียน ($\bar{x} = 3.36$) และเป็นวิทยากรให้ความรู้และเผยแพร่ความรู้ในท้องถิ่นให้แก่บุคลากรในโรงเรียน ($\bar{x} = 3.01$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานอาคารสถานที่

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย ต่อการจัดการศึกษา	บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย (n = 135 □)					
	ปฏิบัติจริง			คาดหวัง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ร่วมวางแผนการใช้อาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด	2.69	1.30	ปานกลาง	3.39	1.08	ปานกลาง
2. ร่วมจัดสภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนและอาคารเรียนให้เป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	3.12	1.17	ปานกลาง	3.56	1.12	มาก
3. ร่วมในการสร้าง ปรับปรุงดูแลรักษาอาคารสถานที่ให้มีสภาพสวยงามร่มรื่นน่าอยู่ตลอดทั้งตรวจสอบระบบการรักษาความปลอดภัยเช่น ไฟฟ้า เครื่องดับเพลิง เป็นต้น	3.03	1.26	ปานกลาง	3.77	1.05	มาก
4. ร่วมซ่อมแซมอาคารเรียน โต๊ะเก้าอี้และอุปกรณ์อื่นๆให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน	2.81	1.16	ปานกลาง	3.55	0.89	มาก
5. ร่วมจัดหาเงินทุนและอุปกรณ์อื่นๆ เพื่อใช้ในการปรับปรุงอาคารเรียน	2.49	1.25	น้อย	3.41	1.00	มาก

ตาราง 9 (ต่อ □ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานอาคารสถานที่

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษา	บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย (n = 135 □					
	ปฏิบัติจริง			คาดหวัง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
6. ร่วมกับทางโรงเรียนสรุปและประเมินผลการใช้อาคารสถานที่	2.75	1.25	ปานกลาง	3.06	1.11	ปานกลาง
รวม	2.81	0.98	ปานกลาง	3.45	0.81	มาก

จากตาราง 9 พบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานอาคารสถานที่ที่ปฏิบัติจริง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 0.98) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานอาคารสถานที่ที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับปานกลาง 6 รายการตามลำดับคือ ร่วมจัดสภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนและอาคารเรียนให้เป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ร่วมในการสร้าง ปรับปรุง ดูแลรักษาอาคารสถานที่ให้มีสภาพสวยงามร่มรื่นน่าอยู่ตลอดทั้งตรวจสอบระบบการรักษาความปลอดภัย เช่น ไฟฟ้า เครื่องดับเพลิง เป็นต้น ร่วมซ่อมแซมอาคารเรียน โต๊ะ เก้าอี้และอุปกรณ์อื่นๆให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ร่วมกับทางโรงเรียนสรุปและประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และร่วมวางแผนการใช้อาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 3.12$, 3.03, 3.84, 2.81, 2.75 และ 2.69 ตามลำดับ)

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานอาคารสถานที่ที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับน้อยคือ ร่วมจัดหาเงินทุนและอุปกรณ์อื่นๆ เพื่อใช้ในการปรับปรุงอาคารเรียน ($\bar{X} = 2.49$)

สำหรับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานอาคารสถานที่ที่คาดหวัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานอาคารสถานที่ที่คาดหวัง อยู่ในระดับมาก 4 รายการตามลำดับคือ ร่วมในการสร้าง ปรับปรุง ดูแลรักษาอาคารสถานที่ให้มีสภาพ

สวยงามพร้อมรื้อนำอยู่ตลอดทั้งตรวจสอบระบบการรักษาความปลอดภัยเช่น ไฟฟ้า เครื่องดับเพลิง เป็นต้น ร่วมจัดสภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนและอาคารเรียนให้เป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ร่วมซ่อมแซมอาคารเรียน โต๊ะ เก้าอี้และอุปกรณ์อื่นๆให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน และร่วมจัดหาเงินทุนและอุปกรณ์อื่น ๆ เพื่อใช้ในการปรับปรุงอาคารเรียน ($\bar{x} = 3.77, 3.03, 3.56, 3.55$ และ 3.41 ตามลำดับ)

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานอาคารสถานที่ที่คาดหวัง อยู่ในระดับปานกลาง คือ ร่วมวางแผนการใช้อาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{x} = 3.39$) และร่วมกับทางโรงเรียนสรุปและประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ ($\bar{x} = 3.06$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชน

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย ต่อการจัดการศึกษา	บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย (n = 135 □)					
	ปฏิบัติจริง			คาดหวัง		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ช่วยเผยแพร่ผลงานของโรงเรียนออกสู่ชุมชน เช่น ผลงานด้านวิชาการ การจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ เป็นต้น	2.81	1.15	ปานกลาง	3.59	0.90	มาก
2. ร่วมวางแผนการประชาสัมพันธ์โรงเรียนกับคณะครูและชุมชน	2.84	1.11	ปานกลาง	3.36	0.94	ปานกลาง

ตาราง 10 (ต่อ □ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนดำเนินงานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชน

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษา	บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย (n = 135 □					
	ปฏิบัติจริง			คาดหวัง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
3. ร่วมเสนอแนะปัญหา ความต้องการพื้นฐานของชุมชนและเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	2.69	1.25	ปานกลาง	3.60	0.94	มาก
4. ร่วมกับคณะครูให้บริการความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ชุมชนตามโอกาสอันสมควร	2.78	1.20	ปานกลาง	3.43	0.98	มาก
5. ร่วมกับนักเรียนและคณะครูในโรงเรียนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน	2.76	1.31	ปานกลาง	3.78	1.78	มาก
6. ร่วมรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนในขอบข่ายการบริหารงานต่อผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้ปกครองและชุมชน	2.69	1.21	ปานกลาง	3.16	0.96	ปานกลาง
รวม	2.76	0.98	ปานกลาง	3.49	0.72	มาก

จากตาราง 10 พบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนดำเนินงานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชนที่ปฏิบัติจริงโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.76 , S.D.= 0.98) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานอาคารสถานที่ที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 6 รายการตามลำดับ คือ ร่วมวางแผนการประชาสัมพันธ์โรงเรียนกับคณะครูและชุมชน ช่วยเผยแพร่ผลงานของโรงเรียนออกสู่ชุมชน เช่น ผลงานด้านวิชาการ การจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ เป็นต้น ร่วมกับคณะครูให้บริการความรู้ด้านต่างๆแก่ชุมชนตามโอกาสอันสมควร ร่วมกับนักเรียนและคณะครูในโรงเรียนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน ร่วมเสนอแนะปัญหา ความต้องการพื้นฐานของชุมชนและเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และร่วมรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนในขอบข่ายการบริหารงานต่อผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{x} = 2.84, 2.81, 2.78, 2.76, 2.69$ และ 2.69 ตามลำดับ)

สำหรับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชนที่คาดหวัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.49, S.D.= 0.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานอาคารสถานที่ที่คาดหวัง อยู่ในระดับมาก 4 รายการตามลำดับคือ ร่วมกับนักเรียนและคณะครูในโรงเรียนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน ร่วมเสนอแนะปัญหา ความต้องการพื้นฐานของชุมชนและเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ช่วยเผยแพร่ผลงานของโรงเรียนออกสู่ชุมชนเช่น ผลงานด้านวิชาการ การจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ เป็นต้น และร่วมกับคณะครูให้บริการความรู้ด้านต่างๆแก่ชุมชนตามโอกาสอันสมควร ($\bar{x} = 3.78, 3.60, 3.59$ และ 3.43 ตามลำดับ)

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานอาคารสถานที่ที่คาดหวัง อยู่ในระดับปานกลางคือ ร่วมวางแผนการประชาสัมพันธ์โรงเรียนกับคณะครูและชุมชน ($\bar{x} = 3.36$) และร่วมรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนในขอบข่ายการบริหารงานต่อผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{x} = 3.16$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน 6 ประการ

ขอบข่ายงานของโรงเรียน	บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย (n = 135 □)						ค่าความต่าง
	ปฏิบัติจริง			คาดหวัง			
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	
ด้านงานวิชาการ	3.00	0.75	ปานกลาง	3.49	0.63	มาก	0.49
ด้านงานธุรการและการเงิน	2.47	0.90	น้อย	3.12	0.78	ปานกลาง	0.65
ด้านงานบุคลากร	2.69	1.04	ปานกลาง	3.40	0.72	ปานกลาง	0.71
ด้านงานกิจการนักเรียน	3.02	0.98	ปานกลาง	3.66	0.65	มาก	0.64
ด้านงานอาคารสถานที่	2.81	0.96	ปานกลาง	3.45	0.81	มาก	0.64
ด้านงานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชน	2.76	0.98	ปานกลาง	3.49	0.72	มาก	0.73
รวม	3.08	0.62	ปานกลาง	3.12	0.61	ปานกลาง	3.86

จากตาราง 11 พบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน 6 ด้านที่ปฏิบัติจริง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.08$, S.D.= 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้านตามลำดับคือ ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านงานวิชาการ ด้านงานอาคารสถานที่ ด้านงานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชน และด้านงานบุคลากร ($\bar{x} = 3.02$, 3.00 , 2.81 , 2.76 และ 2.69 ตามลำดับ)

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อยคือ ด้านงานธุรการและการเงิน ($\bar{x} = 2.47$)

สำหรับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนที่คาดหวัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางคือ ($\bar{x} = 3.12$, S.D.= 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนที่คาดหวัง อยู่ในระดับมาก 4 ด้านคือ ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านงานวิชาการ ด้านงานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชน และด้านงานอาคารสถานที่ ($\bar{x} = 3.66, 3.49, 3.49$ และ 3.45 ตามลำดับ)

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนที่คาดหวัง อยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านงานบุคลากร ($\bar{x} = 3.40$) และด้านงานธุรการและการเงิน ($\bar{x} = 3.12$)

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวังมีความต่าง 3.86 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความต่างมากที่สุดคือ ด้านงานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชน รองลงมาคือ ด้านงานบุคลากร ด้านงานธุรการและการเงิน ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านงานอาคารสถานที่ และด้านงานวิชาการ (ความต่าง 0.73, 0.71, 0.65, 0.64, 0.64 และ 0.49 ตามลำดับ)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงและบทบาทของผู้ปกครองข่ายต่อการจัดการศึกษาที่คาดหวัง

การเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงและบทบาทของผู้ปกครองข่ายต่อการจัดการศึกษาที่คาดหวังโดยศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน 6 ด้าน ประกอบด้วย งานวิชาการ งานธุรการและการเงิน งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าเฉลี่ย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง 12

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน 6 ด้าน

ขอบข่ายงานของโรงเรียน	บทบาทของผู้ปกครองเครือข่าย (n = 135 □						t	Sig
	ปฏิบัติจริง			คาดหวัง				
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
ด้านงานวิชาการ	3.00	0.75	ปานกลาง	3.49	0.63	มาก	7.60	.000
ด้านงานธุรการและการเงิน	2.47	0.90	น้อย	3.12	0.78	ปานกลาง	9.38	.000
ด้านงานบุคลากร	2.69	1.04	ปานกลาง	3.40	0.72	ปานกลาง	8.39	.000
ด้านงานกิจการนักเรียน	3.02	0.98	ปานกลาง	3.66	0.65	มาก	7.60	.000
ด้านงานอาคารสถานที่	2.81	0.96	ปานกลาง	3.45	0.81	มาก	6.97	.000
ด้านงานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชน	2.76	0.98	ปานกลาง	3.49	0.72	มาก	7.22	.000
รวม	3.08	0.62	ปานกลาง	3.12	0.61	ปานกลาง	6.33	0.00

จากตาราง 12 พบว่าผลการเปรียบเทียบระหว่างบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวังตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน

6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านงานวิชาการ ด้านงานธุรการและการเงิน ด้านงานบุคลากร ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านงานอาคารสถานที่ และด้านงานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียน

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียน 6 ด้าน

ปัจจัยส่วนบุคคล	บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษา			
	ปฏิบัติจริง		คาดหวัง	
	t	Sig	t	Sig
เพศ	19.01	.000	19.83	.000
อายุ	2.22	.028	2.76	.007
สถานภาพ	8.46	.000	9.01	.000
ระดับการศึกษา	8.41	.000	8.88	.000
อาชีพ	2.05	.042	2.37	.019
รายได้	3.95	.000	4.43	.000
เขตที่พักอาศัย	23.58	.000	24.55	.000
ความสัมพันธ์กับนักเรียน	31.58	.000	32.28	.000

จากตาราง 13 พบว่าผลการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ เขตที่พักอาศัยและความสัมพันธ์กับนักเรียนกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียนที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวังไม่แตกต่างกัน ส่วนอายุและอาชีพกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัด

การศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียนที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียน

ตาราง 14 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียน

ปัญหาและอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (n = 135 □	ร้อยละ
1. ไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุมหรือทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน	ควรจัดกิจกรรมในช่วงวันหยุดราชการหรือเสาร์- อาทิตย์	74	54.81
2. ขาดการประสานงาน	ควรมีการประสานงานระหว่างผู้ปกครองเครือข่ายและแจ้งข่าวสารการดำเนินงานของโรงเรียนให้ทราบอย่างต่อเนื่อง	12	8.88
3. ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	ควรมีการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจ	11	8.14
4. ไม่ยอมรับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเครือข่าย	ทางโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเครือข่ายได้แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็น และหาข้อยุติร่วมกันในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ	16	11.85
5. การจัดการศึกษาโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการเป็นส่วนใหญ่ผู้ปกครองเครือข่ายเป็นเพียงแค่ผู้รับทราบ	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยให้มีส่วนร่วมทั้งในด้านการวางแผน เสนอแนวคิดและปฏิบัติจริงร่วมกับโรงเรียน	22	16.29

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายที่คาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา
4. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ ผู้ปกครองเครือข่าย (คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง) จำนวน 135 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Product and Service Solution) ในการคำนวณหาค่าสถิติได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบค่า t – test (Independent sample t - test)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองเครือข่าย

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองเครือข่ายโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 68.9 เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 36 - 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.7 สถานภาพทางครอบครัวสมรสแล้วคิดเป็นร้อยละ 69.6 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) คิดเป็นร้อยละ 41.5 ประกอบอาชีพรับจ้างคิดเป็นร้อยละ 41.5 มีรายได้ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 50.4 ที่พักอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่คิดเป็นร้อยละ 57.5 และมีความสัมพันธ์กับนักเรียนโดยเป็นบิดามารดาคิดเป็นร้อยละ 92.5

2. บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษา

จากการศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) : บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลาพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน 6 ประการที่ปฏิบัติจริง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนที่คาดหวัง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนเป็นรายด้านพบว่า

2.1 บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนที่ปฏิบัติจริง

ด้านงานวิชาการ บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานวิชาการที่ปฏิบัติจริง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานวิชาการที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมากคือ ร่วมติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และการสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลายรูปแบบ อยู่ในระดับปานกลาง 4 รายการตามลำดับคือ ให้คำแนะนำในการกำหนดแนวทางการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ร่วมกับคณะกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะ ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ร่วมจัดหาวัสดุสื่อประกอบการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียน การสอน และเป็นคณะกรรมการ

เตรียมการจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และอยู่ในระดับน้อยคือ เป็นวิทยากรพิเศษให้ความรู้แก่เรียนตามโอกาส และเป็นคณะกรรมการในการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านงานธุรการและการเงิน บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานธุรการและการเงินที่ปฏิบัติจริง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานธุรการและการเงินที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับปานกลาง 2 รายการ คือ ร่วมกับคณะครูสอดส่อง ดูแลรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน และให้บริการและช่วยซ่อมแซมวัสดุ ครุภัณฑ์ อยู่ในระดับน้อย 5 รายการตามลำดับคือ บริจาคเงินทุนเพื่อการศึกษา สิ่งของ เครื่องใช้ต่าง ๆ และจัดหาวัสดุ สื่อประกอบการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษา ร่วมจัดทำธรรมนูญโรงเรียนและแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา ร่วมจัดทำแผนงานการใช้เงินงบประมาณ ร่วมติดตามและตรวจสอบการใช้เงินของโรงเรียนให้ตรงตามวัตถุประสงค์และเป็นคณะกรรมการการจัดซื้อ - จัดจ้างประจำปี

ด้านงานบุคลากร บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานบุคลากรที่ปฏิบัติจริง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานบุคลากรที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับปานกลาง 6 รายการตามลำดับคือ ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรด้านองค์ความรู้ ทักษะและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ร่วมกับทางโรงเรียนในการสรรหา คัดเลือกบุคลากรทางการศึกษา ร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ร่วมกับคณะครูจัดให้มีสวัสดิการและให้บริการด้านต่าง ๆ แก่บุคลากรในโรงเรียน และเป็นคณะกรรมการพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับน้อยคือ เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาครูขาดแคลน และเป็นวิทยากรให้ความรู้และเผยแพร่ความรู้ในท้องถิ่นให้แก่บุคลากรในโรงเรียน

ด้านงานกิจการนักเรียน บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานกิจการนักเรียนที่ปฏิบัติจริง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานกิจการนักเรียนที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมากคือ ร่วมกับโรงเรียนสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง 6 รายการตามลำดับคือยกย่องและประชาสัมพันธ์นักเรียนตัวอย่างหรือนักเรียนดีเด่นในต่าง ๆ เช่น ด้านการเรียน กิจกรรม มารยาท เป็นต้น สนับสนุนและร่วมทำกิจกรรมกับนักเรียนและครูในโรงเรียน เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมในวันสำคัญ เป็นต้น ร่วมกับคณะครูจัดสวัสดิการแก่นักเรียนได้แก่ กองทุนเพื่อการศึกษา มูลนิธิ เป็นต้น ร่วม

จัดบริการให้แก่นักเรียนเช่น บริการด้านสุขภาพ บริการอาหารกลางวัน เป็นต้น ร่วมกับโรงเรียนสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนและร่วมกับคณะครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียน อยู่ในระดับน้อยคือ เป็นวิทยากรให้ความรู้และเผยแพร่ความรู้ในท้องถิ่นให้แก่บุคลากรในโรงเรียน

ด้านงานอาคารสถานที่ บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานอาคารสถานที่ที่ปฏิบัติจริง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานอาคารสถานที่ที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับปานกลาง 6 รายการตามลำดับคือ ร่วมจัดสภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนและอาคารเรียนให้เป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ร่วมในการสร้าง ปรับปรุง ดูแลรักษาอาคารสถานที่ให้มีสภาพสวยงามร่มรื่นน่าอยู่ตลอดทั้งตรวจสอบระบบการรักษาความปลอดภัยเช่น ไฟฟ้า เครื่องดับเพลิง เป็นต้น ร่วมซ่อมแซมอาคารเรียน โต๊ะ เก้าอี้และอุปกรณ์อื่นๆให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ร่วมกับทางโรงเรียนสรุปและประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ และร่วมวางแผนการใช้อาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด อยู่ในระดับน้อยคือ ร่วมจัดหาเงินทุนและอุปกรณ์อื่นๆ เพื่อใช้ในการปรับปรุงอาคารเรียน

ด้านงานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชน บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชนที่ปฏิบัติจริง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานอาคารสถานที่ที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 6 รายการตามลำดับ คือ ร่วมวางแผนการประชาสัมพันธ์โรงเรียนกับคณะครูและชุมชน ช่วยเผยแพร่ผลงานของโรงเรียนออกสู่ชุมชน เช่น ผลงานด้านวิชาการ การจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ เป็นต้น ร่วมกับคณะครูให้บริการความรู้ด้านต่างๆแก่ชุมชนตามโอกาสอันสมควร ร่วมกับนักเรียนและคณะครูในโรงเรียนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน ร่วมเสนอแนะปัญหา ความต้องการพื้นฐานของชุมชนและเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และร่วมรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนในขอบข่ายการบริหารงานต่อผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้ปกครองและชุมชน

2.2 บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนที่คาดหวัง

ด้านงานวิชาการ บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานวิชาการที่คาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานวิชาการที่คาดหวัง อยู่ในระดับมาก 5 รายการตามลำดับคือ สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลายรูปแบบ ร่วมติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ให้คำแนะนำในการกำหนดแนวทางการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ร่วมจัดหาวัสดุ สื่อประกอบการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ร่วมกับคณะครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะ ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลางคือ เป็นคณะกรรมการเตรียมการจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และเป็นวิทยากรพิเศษให้ความรู้แก่นักเรียนตามโอกาสอยู่ในระดับน้อยคือ เป็นคณะกรรมการในการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านงานธุรการและการเงิน บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานธุรการและการเงินที่คาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานธุรการและการเงินที่คาดหวัง อยู่ในระดับมาก คือ ร่วมกับคณะครูสอดส่อง ดูแลรักษาทรัพย์สินของโรงเรียนและร่วมจัดทำธรรมนูญโรงเรียนและแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง 5 รายการตามลำดับคือ บริจาคเงินทุนเพื่อการศึกษา สิ่งของ เครื่องใช้ต่างๆและจัดหาวัสดุ สื่อประกอบการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษา ร่วมติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของโรงเรียนให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ร่วมจัดทำแผนงานการใช้จ่ายงบประมาณ ให้บริการและช่วยซ่อมแซมวัสดุ ครุภัณฑ์และเป็นคณะกรรมการการจัดซื้อ-จัดจ้างประจำปี

ด้านงานบุคลากร บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานบุคลากรที่คาดหวัง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานบุคลากรที่คาดหวัง อยู่ในระดับมาก 5 รายการตามลำดับคือ ร่วมส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรด้านองค์ความรู้ ทักษะและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมกับคณะครูจัดให้มีสวัสดิการและให้บริการด้านต่างๆแก่บุคลากรในโรงเรียน ร่วมกับทางโรงเรียนในการสรรหา คัดเลือกบุคลากรทางการศึกษา และร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร อยู่ใน

ระดับปานกลาง 3 รายการตามลำดับคือ เป็นคณะกรรมการพัฒนาบุคลากร เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาครูขาดแคลน และเป็นวิทยากรให้ความรู้และเผยแพร่ความรู้ในท้องถิ่นให้แก่บุคลากรในโรงเรียน

ด้านงานกิจการนักเรียน บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานกิจการนักเรียนที่คาดหวัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานกิจการนักเรียนที่คาดหวัง อยู่ในระดับมาก 6 รายการตามลำดับคือ ยกย่องและประชาสัมพันธ์นักเรียนตัวอย่างหรือนักเรียนดีเด่นในต่าง ๆ เช่น ด้านการเรียน กิจกรรม มารยาท เป็นต้น ร่วมกำหนดกรอบระเบียบวินัย ให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนกับทางโรงเรียนเช่น ปัญหา ยาเสพติด การทะเลาะวิวาท เป็นต้น ร่วมจัดบริการให้แก่นักเรียนเช่น บริการด้านสุขภาพ บริการอาหารกลางวัน เป็นต้น ร่วมกับโรงเรียนสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน ร่วมกับคณะครูจัดสวัสดิการแก่นักเรียนได้แก่ กองทุนเพื่อการศึกษา มูลนิธิ เป็นต้น สนับสนุนและร่วมทำกิจกรรมกับนักเรียนและครูในโรงเรียนเช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมในวันสำคัญ เป็นต้น อยู่ในระดับปานกลางคือ ร่วมกับคณะครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียน และเป็นวิทยากรให้ความรู้และเผยแพร่ความรู้ในท้องถิ่นให้แก่บุคลากรในโรงเรียน

ด้านงานอาคารสถานที่ บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานอาคารสถานที่ที่คาดหวัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานอาคารสถานที่ที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก 4 รายการตามลำดับคือ ร่วมในการสร้าง ปรับปรุง ดูแลรักษาอาคารสถานที่ให้มีสภาพสวยงามร่มรื่นน่าอยู่ตลอดทั้งตรวจสอบระบบการรักษาความปลอดภัยเช่น ไฟฟ้า เครื่องดับเพลิง เป็นต้น ร่วมจัดสภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนและอาคารเรียนให้เป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ร่วมซ่อมแซมอาคารเรียน โต๊ะ เก้าอี้และอุปกรณ์อื่นๆให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน และร่วมจัดหาเงินทุนและอุปกรณ์อื่นๆเพื่อใช้ในการปรับปรุงอาคารเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ร่วมวางแผนการใช้อาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด และร่วมกับทางโรงเรียนสรุปและประเมินผลการใช้อาคารสถานที่

ด้านงานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชน บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชนที่คาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนด้านงานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชนที่คาดหวัง อยู่ในระดับมาก 4 รายการตามลำดับคือ ร่วมกับนักเรียนและคณะครูในโรงเรียนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน ร่วมเสนอแนะปัญหา

ความต้องการพื้นฐานของชุมชนและเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ช่วยเผยแพร่ผลงานของโรงเรียนออกสู่ชุมชนเช่น ผลงานด้านวิชาการ การจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ เป็นต้น และร่วมกับคณะครูให้บริการความรู้ด้านต่างๆแก่ชุมชนตามโอกาสอันสมควร อยู่ในระดับปานกลางคือ ร่วมวางแผนการประชาสัมพันธ์โรงเรียนกับคณะครูและชุมชน และร่วมรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนในขอบข่ายการบริหารงานต่อผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้ปกครองและชุมชน

3. บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงและบทบาทของผู้ปกครองข่ายต่อการจัดการศึกษาที่คาดหวัง

จากการศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) : บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลาพบว่า ผลการเปรียบเทียบระหว่างบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวังตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน 6 ประการประกอบด้วย งานวิชาการ งานธุรการและการเงิน งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานประชาสัมพันธ์และงานสัมพันธ์ชุมชน ทุกด้านแตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียน

จากการศึกษาบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลาพบว่า ผลการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เขตที่พักอาศัยและความสัมพันธ์กับนักเรียนกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียนที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวัง พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ เขตที่พักอาศัยและความสัมพันธ์กับนักเรียนกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียนที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวังไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุและอาชีพกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียนแตกต่างกัน

5. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียน พบว่า ปัญหาสำคัญ คือ ไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุมหรือทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน การจัดการศึกษาโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการเป็นส่วนใหญ่ผู้ปกครองเครือข่ายเป็นเพียงแค่ผู้รับทราบ ไม่ยอมรับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเครือข่าย ขาดการประสานงาน และขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดกิจกรรมในช่วงวันหยุดราชการหรือเสาร์ - อาทิตย์ เปิด

โอกาสให้ผู้ปกครองเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยให้มีส่วนร่วมทั้งในด้านการวางแผน เสนอแนวคิดและปฏิบัติจริงร่วมกับโรงเรียน ทางโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเครือข่ายได้แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นและหาข้อยุติร่วมกันในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ควรมีการประสานงานระหว่างผู้ปกครองเครือข่ายและแจ้งข่าวสารการดำเนินงานของโรงเรียนให้ทราบอย่างต่อเนื่อง และควรมีการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

พบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนกอบกาศัญญศึกษามูลนิธิอยู่ในระดับปานกลาง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายที่คาดหวังต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาศัญญศึกษามูลนิธิแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผู้ปกครองเครือข่ายที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ เขตที่พักอาศัย และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ต่างกันจะมีบทบาทต่อการจัดการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ เขตที่พักอาศัยและความสัมพันธ์กับนักเรียนกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียนที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวังไม่แตกต่างกัน ส่วนอายุและอาชีพกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียนที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่ายอมรับสมมติฐานบางส่วน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) : บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนกอบกาศัญญศึกษามูลนิธิ มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายดังนี้

บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน จากการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนที่ปฏิบัติจริงและคาดหวัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงทั้งนี้สืบเนื่องมาจากโรงเรียนกอบกาศัญญศึกษามูลนิธิเป็นในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ บริหารการศึกษาเอกชน (สข.) หรือโรงเรียนเอกชนที่มีผู้รับใบอนุญาตในการ

บริหารงาน การจัดการศึกษาส่วนใหญ่จึงเป็นหน้าที่ของครูและโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการ ประกอบกับผู้ปกครองเครือข่ายมองว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของครูและโรงเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งตนเองไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้ปกครองเครือข่ายให้ความสำคัญด้านที่ปฏิบัติจริงระดับปานกลางและมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับมากคือ ด้านงานกิจการนักเรียนและด้านวิชาการ โดยเฉพาะการร่วมกำหนดกรอบระเบียบวินัย ให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนกับทางโรงเรียนเช่น ปัญหายาเสพติด การทะเลาะวิวาท เป็นต้น และการสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองเครือข่ายให้ความสำคัญกับการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดคุณธรรม จริยธรรมควบคู่กับวิชาการเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งทางด้านฐานความรู้คุณธรรม จริยธรรม และสามารถปรับตัวให้กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (ปี 2550 – 2554) โดยยุทธศาสตร์ของการพัฒนาให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ เน้นการพัฒนาคนให้มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกัน พร้อมเผชิญกับปัญหา การเปลี่ยนแปลง รวมทั้งพัฒนาคนในทุกมิติอย่างสมดุลทั้งทางจิตใจ ร่างกาย ความรู้และทักษะความสามารถให้เป็นคนดีและเป็นคนดี ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของคณะองคมนตรี (2535 : 220) พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคาดหวังให้มีการติดต่อระหว่างบ้านกับโรงเรียนโดยให้จัดประชุมเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับตัวนักเรียนและการพัฒนาโรงเรียน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2533 : 24-25) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นตัวกลางและเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ มองเห็นภาพชัดเจนขึ้นซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและโรงเรียน จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองเครือข่ายให้ความสนใจกับงานกิจการนักเรียนและงานวิชาการ เพราะถือว่าเป็นตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงคุณภาพของนักเรียนและคุณภาพของการศึกษา จึงควรอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมและสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายที่คาดหวังต่อการจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวปฏิบัติและออกกฎระเบียบเกี่ยวกับมีส่วนร่วมทางการศึกษาในหมวด 5 มาตรา 39 และมาตรา 40 โดยให้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้โรงเรียนทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นองค์คณะบุคคลทำหน้าที่ในการบริหารโดยทำให้โรงเรียนเป็นฐานหรือศูนย์กลางของการบริหารและจัดการศึกษาที่ต่อเนื่องและยั่งยืนที่จะสร้างคุณค่า ความรับผิดชอบ ความผูกพันต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ

โรงเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน ซึ่งโรงเรียนจะมีบทบาทสำคัญในกระบวนการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ครู-อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในการตัดสินใจบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อนำไปสู่ทิศทาง เป้าหมายที่ต้องการคือ คุณภาพของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลดังกล่าวได้เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติและร่วมเป็นเจ้าของในการพัฒนาสถานศึกษา แต่ในทางปฏิบัติ ภาพที่แท้จริงของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเครือข่ายที่ปฏิบัติจริงและ คาดหวังมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษา เอกชน (สช.) ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนที่มีเจ้าของหรือมีผู้รับใบอนุญาตในการบริหารการศึกษา อำนาจการตัดสินใจ การใช้อาคารสถานที่ การคัดเลือกบุคลากรและงบประมาณส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร ฉะนั้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองเครือข่ายจึงน้อยจะเป็นแค่เพียงการรวมตัวในรูปของคณะกรรมการและรับทราบการดำเนินงานของโรงเรียนเท่านั้น ในทาง ปฏิบัติบทบาทการจัดการศึกษาส่วนใหญ่จึงอยู่ที่โรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้สถานะทาง เศรษฐกิจยังเป็นปัจจัยสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการศึกษา เพราะผู้ปกครองเครือข่ายส่วนใหญ่ต้องทำงานเพื่อหารายได้ให้กับครอบครัว ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ต้องอาศัย ปัจจัยด้านคน เวลา เงิน วัสดุและการบริหารจัดการที่ดี จากข้อจำกัดดังกล่าวส่งผลให้ ผู้ปกครองเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนน้อย

ผลการเปรียบเทียบสถานภาพทั่วไปกับบทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการ จัดการศึกษาของโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ พบว่า สถานภาพด้านเพศ สถานภาพ ครอบครัว ระดับการศึกษา รายได้ เขตที่พักอาศัยและความสัมพันธ์กับนักเรียนกับบทบาท ของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียนที่ปฏิบัติจริงและความ คาดหวังไม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยดังกล่าวไม่ได้เป็น ตัวชี้วัดได้ว่าผู้ปกครองเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากหรือน้อย แต่ขึ้นอยู่กับ องค์ประกอบพื้นฐานในการดำรงชีวิต ความพร้อม เวลาและโอกาสที่จะเป็นช่องทางให้ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพราะผู้ปกครองทุกคนย่อมมีความคาดหวังให้ บุตรหลานของตนเองได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยเป้าหมายหลัก ของผู้ปกครองเครือข่ายที่มีต่อการจัดการศึกษาคือ มุ่งหวังให้โรงเรียนที่บุตรหลานกำลังศึกษาอยู่ จัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาการเรียนรู้อย่างดี ส่วนสถานภาพด้านอายุและอาชีพกับ บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายงานของโรงเรียนที่ปฏิบัติจริง และที่คาดหวังแตกต่างกัน จากผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ปกครองเครือข่ายที่มี อายุและอาชีพต่างกันจะสะท้อนแนวคิดและทัศนคติที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสภาพ ความพร้อมและความมั่นคงทางด้านรายได้และเศรษฐกิจของครอบครัว เพราะผู้ปกครอง เครือข่ายที่มีอายุในช่วงวัยทำงาน 36 - 45 ปี ประกอบอาชีพรับจ้างหรือธุรกิจส่วนตัวจะมีความ มุ่งมั่นในเรื่องความมั่นคงทางด้านอาชีพและรายได้ ความพร้อมและเวลาของผู้ปกครอง

เครือข่ายจึงมีน้อยในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภาพร สุวรรณศรีนนท์ (2549 : 105) พบว่า ผู้ปกครองเครือข่ายที่มีอายุและอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาต่างกัน อาจเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจที่ค่อนข้างรัดตัวในปัจจุบันทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างพัฒนาการของลูก อีกทั้งผู้ปกครองต้องทำงานนอกบ้านทำให้ไม่มีเวลาเข้ากิจกรรมกับทางโรงเรียน

ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาคือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุมหรือทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน ขาดความรู้ความเข้าใจและการประสานงานกับทางโรงเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ไม่ยอมรับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเครือข่าย และการจัดการศึกษาโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการเป็นส่วนใหญ่ผู้ปกครองเครือข่ายเป็นเพียงแค่ผู้รับทราบ ข้อเสนอแนะคือ ทางโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเครือข่ายได้แสดงความคิดเห็น วางแผน เสนอแนะแนวคิด ร่วมปฏิบัติจริง ยอมรับความคิดเห็นและหาข้อยุติร่วมกันในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆร่วมกัน นอกจากนี้ควรสร้างความเข้าใจร่วมกันในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM) : บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลาพบว่า บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน 6 ด้านที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ดังนี้

1. เป็นข้อมูลให้กับโรงเรียนในการจัดหาแนวทางส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาความร่วมมือต่อการจัดการศึกษา
2. เป็นแนวทางให้กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชนใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ปกครองหรือผู้ปกครองเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด
3. เป็นข้อมูลสำหรับผู้สนใจศึกษาหรือทำวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
2. ควรศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรครูภายในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและบุคคลภายนอกต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน
4. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)

บรรณานุกรม

- กรรณิกา ชมดี. 2524. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ
ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัด
อุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ, โรงเรียน. ธรรมบุญโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ. 2553.
- คะนอง ดนเล็ก. 2535. ความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน
และสภาพที่เป็นจริงของโรงเรียนอนุบาลในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2541. บทบาทของครอบครัวกับการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร : ศุภสภา.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. 2551. แบบร่างระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการ
เครือข่ายผู้ปกครอง (ฉบับเครือข่ายผู้ปกครอง) กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- จารุวรรณ ปฐมธนพงศ์. 2542. ความคิดเห็นและความคาดหวังของนักการเมืองท้องถิ่นใน
จังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อคุณสมบัติและบทบาทของวุฒิสมาชิกตามรัฐธรรมนูญ
ฉบับปี 2540 . การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เจริญศรี พงษ์สิงห์. 2528. ศุภสภากับการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : ศุภสภา.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. 2527. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร :
ศักดิ์โสภาคการพิมพ์.

- จีรพรรณ กาญจนจิตตรา. 2523. สังคมวิทยาและมนุษยวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2533. สื่อการสอนระดับประถมศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมธราช
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร. 2536. “ ทฤษฎีระบบ ” ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติใน
การบริการการศึกษา หน่วยที่ 6 – 15. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธราช.
- เทพนม เมืองแมนและสวิง สุวรรณ. 2539. พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย สันติวงษ์และชัยยศ สันติวงษ์. 2526. พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร. กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช.
- ธีรพัทธ์ เจริญดี. 2542. การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัญชา จันทร์รักษา. 2548. ทศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- นภาเดช บุญเชิดชู. 2544. การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานโรงเรียนระหว่างโรงเรียน
ประจำเอกชนประเภทพหุศึกษากับโรงเรียนประจำเอกชนประเภทอื่นในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. 2529. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพมหานคร :
อักษรเจริญทัศน์.

- พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. 2545. พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- รุ่ง แก้วแดง. 2541. การประกันคุณภาพการศึกษาทุกคนทำได้ไม่ยาก. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.
- รุ่ง แก้วแดง. 2541. ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : มติชน.
- รักษนก โสพาพิศ. 2542. การมีส่วนร่วมและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาของเอกชนในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณรี ปทุมมาศ. 2546. การนำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏพระนคร.
- วารุณี จรัสรุ่งเกียรติ. 2548. ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน กรณีศึกษาโรงเรียนวรพัฒน์. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิจิต ภาคอินทรีย์. 2546. การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการบริหารการ ศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏพระนคร.
- ศุภดา พื้นที่ เจริญโรจนตระกูล. 2551. บทบาทของปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษาอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศักดิ์ไทย ชัยวิรัตน์. 2547. ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตตรวจราชการที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏพระนคร.

วิชิต ภาคอินทรีย์. 2546. การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการบริหารการ ศึกษาของผู้ปกครอง
นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏพระนคร.

สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2552. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับ
ที่ 10. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาวิชาการ

สมลักษณ์ ภูคำแสน. 2540. การศึกษาบทบาทของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สมาคมนักข่าวอาชญากรรมแห่งประเทศไทย. 2552. สถิติปัญหาอาชญากรรม.
กรุงเทพมหานคร : มติชน

สมัค ชินบุตร. 2538. การศึกษาบทบาทของกรมการศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.

สิรินทิพย์ เกสร. 2545. บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้นำชุมชนต่อการจัดการ
การจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏพระนคร.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2538. “ภาวะผู้นำ” ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ
มหาบัณฑิตการบริการการศึกษาหน่วยที่ 6-15. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สุชา จันท์เอม. 2524. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

สุนีย์ อีร์ดาก. 2524. จิตวิทยาการศึกษา. นนทบุรี : สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด.

- สุนันทา เลานันท์. 2531. การพัฒนาองค์การ. กรุงเทพมหานคร : รุ่งวิทยา.
- สุปราณี ภูสุวรรณ. 2538. บทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.
- สุพิศ หนูเรือง. 2551. บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมืองคอหงส์ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุพัตรา สุภาพ. 2522. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภาพร สุวรรณศรีนนท์. 2549. บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในบางกอกน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 3. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรางค์ จันทร์เอม. 2524. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : แพร่วิทยา.
- สุริชัย หวันแก้ว. 2540. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภการพิมพ์.
- สำนักนายกรัฐมนตรี . 2550. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ปรับปรุงแก้ไขพุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร : ครูสภา.
- โสภณ จันทร์ประชุม. 2551. การเสวนาเรื่อง ศูนย์ประสานงานเครือข่ายผู้ปกครองก้าวใหม่การพลังสร้างสรรค์ของครอบครัว. โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย.
- อรพรรณ พรสีมา. 2546. โรงเรียนในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

อุทัย หิรัญโต. 2519. สังคมวิทยาประยุกต์. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

อำนวยการพิมพ์ ทรัพย์คง. 2542. บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้าน
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) : บทบาทของผู้ปกครองเครือข่ายต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพที่เป็นความจริงเกี่ยวกับตัวท่านลงในช่องว่าง () หน้าข้อความ

1. เพศ

- () 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ

- () 1. ต่ำกว่า 25 ปี () 3. 36 - 45 ปี
() 2. 26 - 35 ปี () 4. สูงกว่า 45 ปี

3. สถานภาพ

- () 1. โสด () 3. หย่าร้าง
() 2. สมรส () 4. แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษา

- () 1. ระดับประถมศึกษา
() 2. ระดับมัธยมศึกษาหรือปวช.
() 3. อนุปริญญาหรือปวส.
() 4. ปริญญาตรี
() 5. สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ

- 1. รับจ้าง
- 2. เกษตรกรรม
- 3. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
- 4. ค้าขาย
- 5. ธุรกิจส่วนตัว
- 6. อื่น ๆ ระบุ

6. รายได้

- 1. ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน
- 2. 5,001 - 10,000 บาทต่อเดือน
- 3. 10,001 - 15,000 บาทต่อเดือน
- 4. 15,001 - 20,000 บาทต่อเดือน
- 5. มากกว่า 20,000 บาทต่อเดือน

7. เขตที่พักอาศัย

- 1. เขตเทศบาลนครหาดใหญ่
- 2. นอกเขตเทศบาลนครหาดใหญ่
- 3. อื่น ๆ ระบุ

8. ความสัมพันธ์กับนักเรียน

- 1. บิดา มารดา
- 2. ผู้รับอุปการะ
- 3. ญาติ
- 4. อื่น ๆ ระบุ

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) :
 บทบาทของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ
 อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดสงขลา

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ

นางสาวจุรีพร ดูกหลิม

นักศึกษาลัทธิสุตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ภาคผนวก ข.

ผลการทดสอบเครื่องมือวิจัย

Reliability

[DataSet1] D:\สารนิพนธ์.sav

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	51	52.0
	Excluded ^a	47	48.0
	Total	98	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.975	86

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อผู้วิจัย	นางสาวจรีพร ดุกหลิม
วัน เดือน ปีเกิด	28 พฤศจิกายน 2523
ประวัติการศึกษา	
ระดับมัธยมศึกษา	โรงเรียนระโนดวิทยา
ระดับปริญญาตรี	โปรแกรมวิชาเอกสังคมศึกษา (คบ.) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2546 - พ.ศ. 2550	ครูผู้สอนโรงเรียนหาดใหญ่อำนวยการวิทยาลัยพณิชยการ
พ.ศ. 2551 - ปัจจุบัน	ครูผู้สอนโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ